

Budgetunderlag Sametinget 2027-2029 Utkast version 6

2026-02-16

- *Röd text behöver uppdateras*

Innehållsförteckning

1	Prioriteringar (del 1)	4
1.1	Sametingets förslag i korthet	4
1.1.1	Prioriterade områden inom förvaltning och kultur	4
1.1.2	Prioriterade områden inom kultur	5
1.1.3	Prioriterade områden inom språk	6
1.1.4	Prioriterade områden inom samiska näringar	6
1.2	Finansieringsöversikt	7
2	Sametingets uppdrag och finansiering (del 2)	8
2.1	Sametingets uppdrag	8
2.2	Sametingets finansiering	8
3	Utgiftsområde 1, Förvaltningsanslag 3:1 ap.1 Sametinget (del 2)	9
3.1	Demokratiutveckling	9
3.1.1	Sametingsvalet 2029	10
3.1.2	Sametingets parlamentsbyggnad	10
3.1.3	Resursförstärkning av den folkvalda verksamheten	11
3.1.4	Förstärkt beredningskapacitet till den politiska nivån	11
3.1.5	Digitalisering	12
3.1.6	Konsultationsordningen och ökad ärendehantering	12
3.1.7	Handläggartjänst för näringsutveckling	13
3.2	Säkerhet och beredskap inför kris och krig	13
3.3	Sanningskommissionen – efterarbete	14
3.4	Jämställdhet och hälsa	15
3.5	Insamling och tillgång till data om samiskt näringsliv och välbefinnande	16
3.6	Världs- och kulturarvet	17
4	Utgiftsområde 1, Sakanslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter (del 2)	19
4.1	Samiskt språkcentrum - ap. 14	19
4.2	Nationellt uppföljningsansvar - ap.12	20
4.3	Stöd för samiska organisationer - ap.5	21
5	Utgiftsområde 17, Sakanslag 1:2 ap. 5 Bidrag till samisk kultur (del 2)	22
5.1	Bidragfördelning för stärkt samiskt kulturliv	22
5.1.1	Bidrag till samiska kulturutövare	22
5.1.2	Giron Sámi teáhter	23
6	Utgiftsområde 23, Sakanslag 1:22 Främjande av rennäringen (del 2)	25
6.1	Rovdjursförekomst / Nya ersättningsbelopp	25
6.2	Klimatanpassning	26
7	Utgiftsområde 24 Näringsliv, inrättande av sakanslag för samiska näringar (del 2)	29
8	Utgiftsområde 17, inrättande av sakanslag för samiska språk (del 2)	30
8.1	Sámi Giellagáldu	30
9	Anslag till andra myndigheter	32
9.1	Anslag till Sameskolstyrelsen	32
9.1.1	Förskolan – stöd till att lägga grunden för reell tvåspråkighet	32

9.2	Anslag till Naturvårdsverket.....	32
9.2.1	Ökat anslag till Sametingets uppdrag i CBD	32
10	Investeringar och finansiering	34
10.1	Verksamhetsinvesteringar	34
10.2	Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar.....	34

1 Prioriteringar (del 1)

Sametinget överlämnar härmed sitt budgetunderlag för perioden 2027–2029 enligt förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Budgetunderlaget följer anslag enligt regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Sametinget. Budgetunderlaget har beslutats av Sametingets styrelse **DATUM**.

Läshänvisning

De prioriterade förslagen beskrivs i avsnitt 1.1 i korthet (Del 1). Prioriteringen har rangordnats, vilket innebär att nummer ett är högst prioriterad. Det finns prioriteringar inom fyra olika anslag, där anslagen inte är rangordnade sinsemellan. Avsnitt 2-8 är en fördjupning och beskriver alla Sametingets behov. (Del 2)

Med utgångspunkt i de resonemang som förs i budgetunderlaget föreslår Sametinget att myndighetens medel justeras för åren 2027–2029 i enlighet med nedanstående tabell, utöver beräknad tilldelning enligt riksdagens beslut. Förslag om tilldelning av medel anges med koppling till aktuellt anslag. Se tabell 1.2

1.1 Sametingets förslag i korthet

Sametinget föreslår

att samtliga verksamhetskostnader förs över till förvaltningsanslaget i enlighet med Statskontorets och ESV:s förslag. Sametinget föreslår också att anslaget räknas upp med de reella anslagsminskningar som skett under perioden i enlighet med ESV:s förslag. Läs mer i avsnitt 2.2.

1.1.1 Prioriterade områden inom förvaltning och kultur

Prioritering 1: Säkerhet och beredskap inför kris och krig

Totalförsvar berör hela befolkningen, åtgärder som inte är anpassade till samiska förhållanden riskerar att få begränsad effekt. Samisk traditionell kunskap, inklusive renskötseln som livsmedelsförsörjning är en outnyttjad resurs. Militär och civil beredskap måste planeras och genomföras med hänsyn till renskötselns kritiska perioder och funktioner.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 1 700 tkr år 2027, 1 000 tkr år 2028 och 500 tkr år 2029. Läs mer i avsnitt 3.2.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Kris och beredskapsinformation når inte fullt ut till samiskt samhälle. Ökad sårbarhet för desinformation, misstro och social oro i ett redan utsatt samhälle. Risk att renskötseln riskerar att slås ut och Försvarsmakten inte får ta del av livsmedel och kunskaper.

Prioritering 2: Demokratiutveckling

Sametingets dubbla roll som både folkvalt organ och statlig myndighet ställer särskilda krav på ansvarsfördelning och fungerande demokratiska processer. Den politiska nivån behöver utrymme att styra samisk politik, medan kansliet ska säkerställa saklighet, rättssäkerhet och effektivitet.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 17 400 tkr år 2027, 8 900 tkr år 2028 och 13 900 tkr år 2029. Läs mer i avsnitt 3.1.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Demokratiutveckling vid den ena av Sveriges två parlament avstannar och anseendet för det mindre parlamentet sjunker **både** hos den samiska- och majoritetsbefolkningen. Sverige riskerar fortsatt kritik från internationella organ.

Prioritering 3: Sanningskommissionen

Efterarbetet är avgörande för att slutsatserna ska kunna tas emot, bearbetas av det samiska folket och ligga till grund för dialog om framtida vägval. Arbetet måste ske respektfullt och både lokalt, nationellt och internationellt, och involvera samiska lokalsamhällen, civilsamhället, majoritetssamhället samt andra aktörer.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 3 900 tkr år 2027, 4 500 tkr åren 2028 och 2029. Läs mer i avsnitt 3.3.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Om inte Sametinget kan vidta åtgärder i kölvattnet av utredningen blir sveket mot det samiska folket stort och förtroendeklyftan mot staten ökar och klyftor inom det samiska folket befaras också öka, vilket motverkar syftet med själva utredningen.

1.1.2 Prioriterade områden inom kultur**Prioritering 1: Bidrag till samiska kulturutövare**

Samisk kultur hyllas och prisas både nationellt och internationellt. Sametinget bidrar till organisationer som skapar kulturellt utbud och tillfällen för samisk idrott som stärker identitet, gemenskap och hälsa, samt stödjer en nationalscen som planeras utgöra ett kulturellt nav för en sammanhållen samisk kulturpolitik genom representation av språk, scenkonst och presentation av publikt samiskt kulturliv. tar kulturen genom projekt. Organisationerna skapar grunden för kulturell sammanhållning. I jämförelse med stödet till majoritetssamhällets möjligheter till sin kultur halkar det samiska samhället efter, då finansieringen av samiskt kulturliv är kraftigt underdimensionerad.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 10 000 tkr. Läs mer i avsnitt 5.1.1.

Konsekvens om medel ej tilldelas

En utebliven ökning av medlen kommer att ytterligare försvaga både organisationer och enskilda kulturutövare och därmed finns stor risk att många samiska enskilda kulturutövare inte får den stöttning som behövs för att utveckla sin kultur.

Prioritering 2: Samisk nationalscen

Publiken, språken och det samiska samhället behöver en långsiktig finansierad institution. En nationalscen är en konstnärlig, organisatorisk och samhällelig nödvändighet. Statens tidigare förstärkning har visat både potential men också begränsningar med ett kortsiktigt stödssystem. Uppdraget finns redan, modellen är beprövad och fungerar, det som återstår

är ett politiskt beslut om att ge den samiska nationalscenen status och finansiering som motsvarar det arbete som i viss mån redan utförs och berikar samiskt kulturliv.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 18 000 tkr. Läs mer i avsnitt 5.1.2.

Konsekvens om medel inte tilldelas

Tidigare års satsningar och arbete för att realisera en nationalscen kommer att vara förgäves. Utvecklingen av samisk scenkonst och uppförande av en representativ kulturinstitution försvåras avsevärt.

1.1.3 Prioriterade områden inom språk**Prioritering 1: Samiskt språkcentrum**

Sametinget behöver tillräckliga och långsiktiga resurser för att kunna vända den nedåtgående utvecklingen för alla samiska språk. Språkcentrum behöver arbeta med revitalisering för alla fem samiska språk och stödja alla samers språkutveckling, och särskilt språkbärare och föräldrar.

Sametinget föreslår

att regeringen förstärker Sametingets arbete med 3 335 tkr för år 2027 och att anslaget därefter räknas upp med PLO. Läs mer i avsnitt 4.1.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Finansiering av Samiskt språkcentrum ligger i linje med rapport från Riksrevisionen RiR 2025:16 och om den uteblir är inte statens insatser tillräckliga för att nå målet att hålla de nationella minoritetsspråken levande, och den därmed också den Europeiska stadgan om landsdels och minoritetsspråk

1.1.4 Prioriterade områden inom samiska näringar**Prioritering 1: Rovdjursersättning**

Ny forskning visar att de ekonomiska förlusterna från rovdjur är betydligt större än tidigare beräknat. Den uppdaterade modellen – som ger renens ekonomiska värde större tyngd och inkluderar prisökningen på renkött (43% mellan 2002–2015) – innebär cirka 70% högre ersättningsbehov. Underlaget bygger på tre forskningsrapporter om lo- och järvpredation, samebyarnas merarbete samt björnars påverkan.

Konsekvenser om medel ej tilldelas

När inte renägare ersätts fullt ut för rovdjursrelaterade förluster bryter staten mot EU-direktiv och tidigare EU-domar som fastslår att skador orsakade av rovdjur ska kompenseras i sin helhet. Renskötselföretagens ekonomi försvagas och detta innebär i praktiken att rennäringen fortsatt får bära kostnaderna för Sveriges rovdjursförvaltning. Riksdagens eget mål med toleransnivåer följs inte. Renskötselns bidrag till biologisk mångfald minskar och EUs miljömål Storslagen fjällmiljö kan inte nås.

Prioritering 2: Klimat

För att stärka den samiska kulturens framtid i ett oförutsägbart klimatläge krävs långsiktiga satsningar för renskötselns klimatanpassning. Det innebär bättre stöd till

samebyarna, ökad kunskapsproduktion, och mer samverkan med andra myndigheter. Renskötselns anpassningsförmåga behöver stärkas och samiska intressen integreras i Sveriges klimatanpassningsarbete.

Sametinget föreslår

att regering förstärker Sametingets arbete med 6 000 tkr år 2027, 7 000 tkr år 2028 och 8 000 tkr år 2029. Läs mer i avsnitt 6.2

Konsekvenser om medel ej tilldelas

Klimatanpassningsarbetet inom renskötseln uteblir. Samebyarna har begränsade möjligheter att hantera växande klimatrelaterade risker, vilket leder till ökade kostnader och långvariga negativa effekter på renarnas hälsa. Nödvändiga analyser, uppföljningar och åtgärder kan inte genomföras i den takt som klimatförändringarna kräver.

Begränsad medverkan i samhällsplanering riskerar att leda till fragmenterade betesmarker. Detta försvagar förutsättningarna för en hållbar renskötsel och hotar den samiska kulturens kontinuitet och traditionella kunskaper som är centrala för hållbar markförvaltning.

1.2 Finansieringsöversikt

Sametinget hemställer, med stöd av vad som anförs i detta budgetunderlag för perioden 2027-2029, att regeringen förstärker Sametingets arbete enligt följande. Tabellen redovisar utfall för 2025 och prognos enligt regleringsbrev 2026 samt total budget inklusive prioriterade utökningar per anslagspost enligt avsnitt 1.1.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse					
Total budget 3:1 och 7:1	1 500	104 712	136 187	131 088	134 893
3:1 Sametinget	1 500	66 987	93 737	87 537	90 837
ap.1 Sametinget	0	65 487	92 237	86 037	89 337
ap.3 Samefonden	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
7:1 Åtgärder för nationella minoriteter	0	37 725	42 450	43 551	44 056
ap.12 Nationellt uppföljningsansvar	0	2 200	3 200	3 200	3 200
ap.13 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden, m.m.	0	24 665	24 665	24 665	24 665
ap.14 Samiskt språkcentrum	0	8 000	11 335	11 936	12 441
ap.15 Hemsida om nationella minoriteter	0	1 200	0	0	0
ap.5 Stöd för samiska organisationer	0	1 660	3 250	3 750	3 750
Utgiftsområde 17, Kultur, medier, trossamfund och fritid					
1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet osv	0	12 878	50 878	50 878	50 878
Utgiftsområde 23, Areella näringar, landsbygd och livsmedel					
1:22 Främjande av rennäringen	0	131 915	191 715	192 715	193 715
Utgiftsområde 24, Näringsliv					
Nytt anslag	0	0	6 000	6 000	6 000
Summa finansiering	1 500	249 505	384 780	380 681	385 486

Tabell 1. Översikt över verksamhetens finansiering 2025-2029. (tkr).

2 Sametingets uppdrag och finansiering (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets uppdrag, styrning och finansiering med förslag till förändringar.

2.1 Sametingets uppdrag

Sametinget i Sverige bildades 1993 med syftet att förbättra svenska samers möjligheter som ursprungsfolk att bevara och utveckla sin kultur och näring. Enligt sametingslagen¹ ska Sametinget verka för en levande samisk kultur och ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur.

2.2 Sametingets finansiering

Samepolitiken ingår i flera av regeringens utgiftsområden. All finansiering riktas inte till Sametinget utan delar riktas till andra myndigheter. Det finns också områden där Sametinget får riktade finansiella resurser via en annan myndighet. Därutöver består finansieringen främst består av projektbidrag till EU-projekt. Sametingets avgiftsbelagda verksamhet består av relativt små intäkter från avgifter för ordböcker på samiska.

Både Statskontoret² och ESV har lyft att regeringen bör renodla finansieringen av Sametingets verksamhet så att samtliga verksamhetskostnader finansieras via förvaltningsanslaget.

En stor del av verksamhetskostnaderna finansieras via flera olika sakanslag, vilket riskerar att urholka resurserna över tid. Statskontoret bedömde att en mer renodlad finansiering skulle förbättra förutsättningarna för Sametinget att bedriva en effektiv verksamhet på följande sätt:

- Förvaltningsanslaget räknas upp med pris- och löneutvecklingen.
- Plenum får ökat inflytande över hur resurserna bör användas.
- Det blir tydligare hur Sametinget hanterar sina medel när förvaltning och administration helt finansieras med förvaltningsanslaget, medan övrig verksamhet (till exempel utbetalningar av stöd, bidrag etcetera) finansieras med sakanslag.
- Det bör även bli tydligare för Sametingets målgrupper hur de olika anslagen ska bidra till måluppfyllelse inom olika områden.

Sametinget föreslår att samtliga verksamhetskostnader förs över till förvaltningsanslaget i enlighet med Statskontorets och ESV:s förslag. Sametinget föreslår också att anslaget räknas upp med de reella anslagsminskningar som skett under perioden i enlighet med ESV:s förslag.

Konsekvenser om överföring ej beviljas

Om föreslagen överföring ej beviljas kommer den otydlighet som både Statskontoret och ESV påtalat att kvarstå.

¹ <https://lagen.nu/1992:1433>

² [Självbestämmande på pappret men inte i praktiken? - Statskontoret, Analys av Sametinget - Statskontoret](#)

3 Utgiftsområde 1, Förvaltningsanslag 3:1 ap.1 Sametinget (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i Förvaltningsanslaget.

Anslag som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse, 3:1 Sametinget					
Total budget inkl. utökning	1 500	66 987	93 737	87 537	90 837
Anslag enligt regleringsbrev 2026	1 500	66 987	66 987	66 987	66 987
Summa utökning	0	0	26 750	20 550	23 850
ap.1 Sametinget, total budget inkl. utökning	0	65 487	92 237	86 037	89 337
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	65 487	65 487	65 487	65 487
Utökning av anslag		-	26 750	20 550	23 850
DEMOKRATIUTVECKLING					
* Sametingsvalet				2 500	6 500
* Parlamentsbyggnad			10 000		
* Partistöd			1 500	1 500	1 500
* Internationellt arbete			400	400	400
* Plenum			2 000	2 000	2 000
* Förstärkt beredningskapacitet			1 000	1 000	1 000
* Digitalisering			500	500	500
* Konsultationsordningen och ökad ärendehantering (utökning)			1 000	1 000	1 000
* Handläggare näringsutveckling			1 000	1 000	1 000
SÄKERHET OCH BEREDSKAP			1 000	1 700	1 000
SÄKREHETSKOMMISSIONEN, EFTERARBETE			3 900	4 500	4 500
JÄMSTÄLLDHET OCH HÄLSA			2 450	2 450	2 450
INSAMLING OCH TILLGÅNG TILL DATA			1 000	1 000	1 000
VÄRLDS- OCH KULTURARV			1 000	1 000	1 000
ap. 3 Samefonden, total budget inkl. utökning	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Anslag enligt regleringsbrev 2026	1 500	1 500	1 500	1 500	1 500
Utökning av anslag			-	-	-

Tabell 2. Förslag till finansiering av verksamheten 2027–2029. Sametinget underskred förvaltningsanslaget med xxx tkr under 2025.

Sametinget föreslår utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

År	Summa
2027	34 404 tkr
2028	26 850 tkr
2029	30 350 tkr

3.1 Demokratiutveckling

För att Sametinget ska vara en legitim röst för det samiska folket krävs tydliga demokratiska strukturer, tillräckliga resurser och långsiktiga förutsättningar. Samisk demokrati förutsätter ett Sameting med ett starkt mandat, reellt handlingsutrymme, en samordnad organisation och förmåga till långsiktig planering.

Sametingets dubbla roll som både folkvalt organ och statlig myndighet ställer särskilda krav på ansvarsfördelning och fungerande demokratiska processer. Den politiska nivån behöver utrymme att styra samisk politik, medan kansliet ska säkerställa saklighet, rättssäkerhet och effektivitet. Det krävs stabila arbetsformer, tydliga processer och resurser för politiskt arbete, analys, representation och uppföljning.

Det äskade resurserna är nödvändiga stärka Sametinget som demokratiskt organ, utveckla självbestämmandet i Sápmi och säkerställa att samiska rättigheter tillvaratas lokalt, nationellt och internationellt.

3.1.1 Sametingsvalet 2029

Sametingsvalet genomförs vart fjärde år och är en grundpelare i den samiska demokratin. Nästa val sker i maj 2029. Sametinget äskar, i likhet med tidigare val, en tillfällig höjning av förvaltningsanslaget för förberedelser under 2028 och genomförande av valet 2029.

I budget för 2024 beviljades ett tillfälligt anslag om 2 000 tkr för förberedelser inför valet och i budget för 2025 beviljades 6 000 tkr för genomförandet. Utfallet för 2024 uppgick till 1 593 tkr och för 2025 till xxx tkr. Ett omval genomfördes 2025, vilket finansierades genom återhållsamhet samt att ett plenum ställdes in.

Inför sametingsvalet 2029 behöver anslaget räknas upp med hänsyn till generella prisökningar, ökade säkerhetskrav och ett försämrat omvärlds- och säkerhetsläge. Sametinget ser även ett behov av att genomföra en översyn av valsystemet och valnämndens arbete i syfte att stärka rättssäkerheten och förtroendet för valprocessen.

Sametinget föreslår en tillfällig utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

År	Summa
2028	2 500 tkr
2029	6 000 tkr

Medlen kommer att användas till valstöd för partiernas valprogram och valrörelse, vallokaler inklusive säkerhetsåtgärder, utbildning och ersättning till röstmottagare, material till röstberättigade och vallokaler, kommunikationskampanjer för ökat valdeltagande samt utvärdering av valet. Kostnaderna har ökat till följd av ny lagstiftning som ställer krav på utbildning av samtliga röstmottagare samt högre krav på vallokalernas utformning och utrustning.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om medel inte beviljas för sametingsvalet kan valet inte genomföras rättssäkert alternativt inte alls genomföras. Om mindre medel än äskat beviljas behöver en prioritering av aktiviteter göras jämfört med tidigare val. Detta kan medföra minskad information till den samiska befolkningen vilket i sin tur kan leda till minskat valdeltagande.

3.1.2 Sametingets parlamentsbyggnad

En parlamentsbyggnad är en grundläggande demokratisk förutsättning för Sametinget. Den ger stabilitet, synlighet och legitimitet åt det samiska självstyret och symboliserar samernas ställning som urfolk enligt grundlagen och internationella åtaganden.

Utan egna lokaler tvingas plenum och andra organ använda tillfälliga externa lokaler, vilket försvårar planering, ökar kostnaderna och försämrar möjligheterna till ett samlat och effektivt parlamentariskt arbete.

Sametinget föreslår en tillfällig utökning av anslaget enligt nedan:

År	Summa
2027	10 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en förstudie med bland annat följande innehåll; kostnadskalkyl med riskanalys, verksamhetsanalys av Sametingets framtida behov samt beräkning av långsiktiga förvaltningskostnader.

Sametinget hemställer samtidigt att regeringen ger Statens fastighetsverk i uppdrag att stödja Sametinget i det fortsatta arbetet med förstudie och projektering.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om medel inte beviljas kommer arbetet med parlamentsbyggnad inte att fortsätta. De ökande kostnaderna för att hålla plenum i externa lokaler kommer därmed att fortsätta. Det är också risk att den avsatta tomten används för annat ändamål.

3.1.3 Resursförstärkning av den folkvalda verksamheten

En levande samisk demokrati förutsätter att den folkvalda verksamheten har tillräckliga resurser att bedriva en aktiv politik. Sametingets väljarkår är spridd över hela landet, vilket ställer höga krav på partiernas möjligheter att nå ut. Dagens partistöd är otillräckligt och innebär ett demokratiskt problem. Samtidigt har kostnaderna för plenum ökat kraftigt, bland annat till följd av inflation och avsaknad av egna lokaler.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

3 900 tkr

Medlen kommer att nyttjas till ökning av partistödet med 1 500 tkr, förstärkning av det internationella arbetet med 400 tkr och förstärkning av medel till plenum med 2 000 tkr.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan förstärkning riskerar Sametingets internationella närvaro att begränsas, partiernas arbete att försvagas och antalet plenum att reduceras. Detta skulle allvarligt äventyra Sametingets roll som högsta politiska organ och därmed den samiska demokratin.

3.1.4 Förstärkt beredningskapacitet till den politiska nivån

Då de politiska ambitionerna inom har höjts ökar också kraven på kansliets förmåga att bereda ärenden. Kansliet behöver därför ökad kapacitet för att ta fram underlag till plenum, styrelse och nämnder, inklusive konsekvensanalyser, rättsliga bedömningar, ekonomiska analyser och uppföljning av tidigare beslut. Utan tillräckliga beredningsresurser riskerar den politiska nivån att begränsas i sitt handlingsutrymme, vilket försvagar den samiska demokratin och möjligheten till långsiktig politisk utveckling.

Ökade beredningsresurser är även nödvändiga för mer komplexa ärenden, som självbestämmande, mark- och vattenfrågor samt internationella åtaganden. Kansliets kapacitet att arbeta proaktivt, samordnat och kunskapsbaserat är en förutsättning för att Sametingets politiska ambitioner ska kunna omsättas i konkreta beslut och genomförande.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en utökning av en medarbetare.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan förstärkning fördröjs politiska initiativ, beslut riskeras att fattas på otillräckligt underlag och den demokratiska styrkedjan mellan folkvalda och kansli försvagas.

3.1.5 Digitalisering

Sametinget saknar moderna IT-system för politisk administration och ärendehantering. Digitalisering är en förutsättning för effektiv, rättssäker och transparent förvaltning.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

500 tkr

Medlen kommer att nyttjas till nya digitala system för e-förvaltning och bidragshantering med syfte att korta handläggningstider och effektivisera förvaltningen.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan tilldelade medel kommer en uppdatering till moderna IT-system att fördröjas. Detta försvårar en effektiv handläggning, riskerar rättssäkerheten och ökar riskerna för felhantering.

3.1.6 Konsultationsordningen och ökad ärendehantering

Antalet konsultationer och ärenden har ökat kraftigt. Antalet genomförda konsultationer under 2025 är ca 100, en ökning med ca 40 från 2024. Konsultationsprocesser, i jämförelse med remissyttranden och samråd, kan bli långvariga och omfattande.

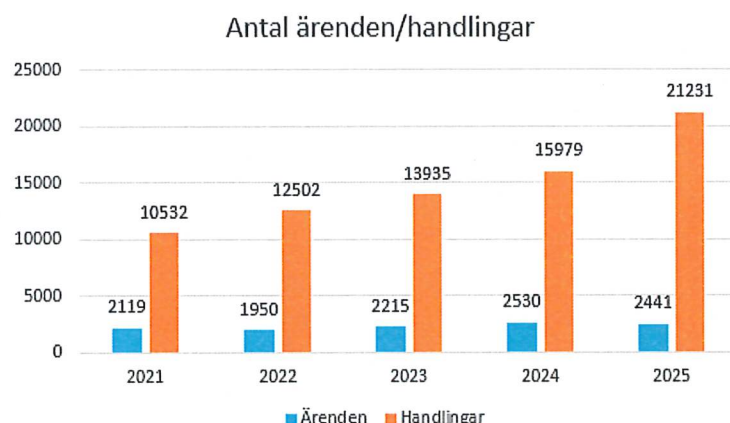

Diagram 1 Registrerade ärenden och handlingar i Sametinget diarium 2020-2025.

För att säkerställa kvalitet, rättssäkerhet och förtroende för konsultationsordningen föreslår Sametinget en förstärkning av juridisk expertis och administration;

- *Expert/jurist 0,5 tjänster*

Samordningsfunktion för konsultationsordningen med expertkunskap om ärendetyp och -hantering. Information, stöd och rådgivning till konsultationsskyldiga myndigheter, kommuner och regioner.

- *Administration 0,5 tjänster*

Diarieföring och övrig administration utifrån ökad ärendemängd.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en utökning av medarbetare enligt ovan.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Bristande förtroende för konsultationsordningen och bristande samhällsplaneringsprocess. Det finns också en för att de brister som JK har påtalat vad gäller diarieföring inte kan rättas till utifrån att ökad ärendemängd utan möjlighet till ökad bemanning.

3.1.7 Handläggartjänst för näringsutveckling

Sametinget saknar resurser för samisk näringsutveckling. Befintliga resurser är knutna till tekniskt och administrativt stöd inom pågående EU-program. Det finns inget utrymme för strategiskt utvecklingsarbete, analys eller långsiktig samordning av insatser för samiska näringar.

En handläggartjänst för näringsutveckling möjliggör kontinuerligt arbete med utveckling av samiska näringar, samordning gentemot EU-program samt koppling till nationella och regionala näringspolitiska mål.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en utökning av medarbetare enligt ovan.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Utan utökning kan inte ambitionen att stötta samiska näringar vid sidan om rennäringen genomföras. Utan en sådan resurs begränsas Sametingets möjlighet att bedriva ett sammanhållet och långsiktigt arbete med näringslivsutveckling.

Inom förvaltningsanslaget finns inget utrymme för att omprioritera kansliets personella eller ekonomiska resurser.

3.2 Säkerhet och beredskap inför kris och krig

Ett fungerande totalförsvaret förutsätter att kris- och beredskapsåtgärder når hela befolkningen. Det finns skillnader i historiska erfarenheter, värderingar och levnadsvillkor mellan samiskt samhälle och majoritetssamhället. Information och åtgärder som inte är anpassade till samiska förhållanden riskerar att få begränsad effekt.

Grupper som är utsatta för hat, hot och diskriminering i fredstid blir mer sårbara i kris och krig, vilket kan antas gälla samer. Många samer lever i områden där inkluderande kommunikation, tidig varning och lokal kunskap är avgörande för samhällelig resiliens³. Traditionell kunskap kan vara en viktig del av krishantering i Arktis. Trots att renskötsel är primärproduktion av kött och skinnprodukter, saknas strategier, styrdokument och samordning för att säkra fortsatt verksamhet i kris och krig. Mot denna bakgrund behöver samiskt samhälle integreras tydligare och mer systematiskt i Sveriges totalförsvaret.

Åtgärderna utgör sammantaget en kostnadseffektiv investering i Sveriges samlade beredskap och motståndskraft, i linje med principerna om whole-of-society preparedness.

³ Safer Together – Strengthening Europe's Civilian and Military Preparedness and Readiness

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

<i>År</i>	<i>Summa</i>
2027	1 000 tkr
2028	1 700 tkr
2029	1 000 tkr

Medlen ska nyttjas till en tjänst med beredskapskompetens med förtroende i det samiska samhället, samt en konferens och översättningar. Tjänsten skall:

- Bygga upp strukturerad samverkan mellan Sametinget, Försvarsmakten och Myndigheten för civilt försvar*
- Integrera samiska perspektiv, språk och näringar i totalförsvars- och beredskapsplaneringen.*
- Säkerställa att militär och civil verksamhet i beredskapstid tar hänsyn till renskötselns behov.*
- Utveckla former för samisk delaktighet i krisberedskap, tidig varning och gemensam lägesbild.*
- Ta tillvara samisk lokalkännedom, närvaro och markanvändning i beredskaps- och försvarsplanering*
- Stärka Sametingets dialog med det samiska samhället*
- Säkerställa att kris- och beredskapsinformation når det samiska samhället på relevanta samiska språk anpassat till samiska förhållanden.*

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om Sametinget inte tillförs medel och om berörda myndigheter inte ges tydliga uppdrag bedöms följande risker öka:

- Kris- och beredskapsinformation når inte fullt ut samiskt samhälle.
- Samisk lokalkännedom och närvaro tas inte tillvara i tidig varning och lägesbild.
- Ökad sårbarhet för desinformation, misstro och social oro i ett redan utsatt samhälle.
- Risk för att renskötseln slås ut vid kris eller höjd beredskap, med negativa földeffekter för livsmedelsförsörjning, kultur och totalförsvarets legitimitet.
- Försvagad tillit mellan samiskt samhälle och statliga totalförsvarsaktörer

3.3 Sanningskommissionen – efterarbete

Regeringen inrättade 2021 en sanningskommission för det samiska folket efter ett omfattande förarbete lett av Sametinget. Som initiativtagare har Sametinget ansvar för att ta emot, förankra och bearbeta kommissionens resultat.

Efterarbetet är avgörande för att slutsatserna ska kunna tas emot av det samiska folket, bearbetas respektfullt och ligga till grund för dialog om framtida vägval. Arbetet måste ske lokalt, nationellt och internationellt, och involvera samiska lokalsamhällen, civilsamhället, majoritetssamhället samt andra aktörer.

Det kommer att vara ett långsiktigt arbete som kräver kapacitet och resurser. De medel som äskas avser Sametingets arbete med att ta emot, förankra och bearbeta kommissionens slutbetänkande. Eventuella åtgärder som kommissionen föreslår kan inte förutses.

Sametinget ser behov av projektledning, ytterligare personal, kommunikationsinsatser, dialogmöten, översättningar med mera.

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

År	Summa
2027	3 900 tkr
2028	4 500 tkr
2029	4 500 tkr

Medel behövs även efterföljande år.

Medlen kommer att nyttjas till personal samt verksamhet med efterarbetelförankringsarbete efter sanningskommissionen. Medlen kommer användas till att planera och genomföra samtalsmöten, rundabordssamtal och andra möten för att bearbeta resultatet samt diskutera vägar framåt. Även kunskapshöjande verksamhet, kommunikation och spridning av sanningskommissionens resultat. Kunskapsinhämtning behöver även ske från andra internationella sannings- och försoningskommissioners och -processers efterarbete samt dialog och samverkan med olika aktörer.

Konsekvenser om uppdrag ej beviljas

Sanningskommissionen utgör ett arbete av avgörande betydelse för det samiska folket, urfolket samerna. Om Sametinget inte tilldelas nödvändiga medel finns en betydande risk att sanningskommissionens resultat inte kan bearbetas, förankras eller nå det samiska folket och enskilda samer. Detta skulle påverka både resultatens genomslag och trovärdighet samt kommissionens övergripande mål om att bidra till förändring.

Resultaten behöver bearbetas inom det samiska folket, och för detta krävs att Sametinget och det samiska samhället ges tillräcklig kapacitet och resurser att föra en strukturerad dialog om vägar framåt. Sametinget saknar i nuläget resurser för detta arbete. Inom befintligt förvaltningsanslag finns inget utrymme för omprioritering av personella eller ekonomiska resurser, varför en extern satsning är nödvändig.

3.4 Jämställdhet och hälsa

Sametinget har haft ett uppdrag avseende jämställdhet samt mäns våld mot samiska kvinnor och flickor⁴ 2021–2025, förlängt med ett år 2026. För att säkerställa långsiktighet och samordning behövs permanent finansiering, eftersom arbetet kräver kontinuitet, samisk kompetens och tillit – något som inte kan uppnås genom tidsbegränsade projekt. En fast tjänst inom Sametinget skulle möjliggöra att arbetet utvecklas och hålls samman över tid.

Den forskning som genomförts 2022–2023 och resulterat i rapporten *”Våld mot samiska kvinnor”* behöver följas upp. I januari 2025 lyfte Sametinget och fyra länsstyrelser rapportens förslag och behovet av ett samordnande uppdrag med utökad finansiering⁵.

Sametinget får ofta förfrågningar inom vård och hälsa och behöver resurser för att vara en aktiv part i frågor som rör hälsa, psykisk hälsa, omsorg och forskning. Utökade medel skulle möjliggöra arbete med Sametingets hälsopolitiska handlingsprogram och följa WHO:s resolution om urfolks hälsa från 2023⁶.

Dessutom behövs resurser för samverkan och kunskapshöjande insatser riktade till kommuner och regioner, inklusive frågor om äldreomsorg, funktionsnedsättning och

⁴ <https://www.regeringen.se/regeringsuppdrag/2021/11/uppdrag-till-sametinget-avseende-jamstalldhet-samt-mans-vald-mot-samiska-kvinnor-och-flickor/>

⁵ Dnr 2021-1809-103

⁶ Resolution från WHO, SEVENTY-SIXTH World Health Assembly (WHA76) Agenda item 16.3, 30 May 2023

samers rätt till inflytande. Sametinget ser även behov av försöksprojekt med kommuner inom förvaltningsområdet för att stärka och kvalitetssäkra äldreomsorg för samer enligt minoritetslagen.

Sametinget föreslår en permanent utökning av förvaltningsanslaget enligt nedan

Summa

2 450 tkr

Detta är samma summa som Sametingets jämställdhetsuppdrag har beviljats under åren 2022–2024 uppräknat med PLO inklusive tillägg för att möta det ökade behovet av insatser på området jämställdhet och hälsa.

Medlen kommer att nyttjas till en tjänst för att långsiktigt arbeta med jämställdhets- och hälsofrågor utifrån tidigare givna uppdrag. Summan innefattar även fortsatt verksamhet inom området jämställdhet och hälsa, inklusive arbete mot våld mot samiska kvinnor och flickor och våld i nära relation. Resterande summa kommer att kunna nyttjas till dialogmöten med det samiska folket, samverkan och koordinering med andra aktörer samt myndigheter, stödstrukturnätverk, uppföljande uppdragsforskning inom området, metodstöd, stödstrukturer, seminarier och kunskapsspridning, kompetensutveckling och stödinsatser inom området samt extern kommunikation.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Det är varken ändamålsenligt eller hållbart att bedriva arbete med jämställdhet och våld genom tillfälliga projektsatsningar. Forskning visar att våld mot samiska kvinnor och HBTQI-samer är ett allvarligt samhällsproblem som kräver långsiktiga och samordnade insatser.

Det finns risk för att arbetet inom jämställdhets- och hälsoområdet stannar av, samt att nätverksarbete, forskning, utbildningsinsatser och tillämpning av den forskning och kunskap som byggts upp inom området går förlorad. Arbete med jämställdhet, hälsa och våld mot samiska kvinnor och våld i nära relation kräver kontinuitet, koordinering och en långsiktighet hos Sametinget och ut i det samiska samhället. Kunskap inom myndigheten går förlorad om stora långsiktiga frågor enbart drivs genom tillfälliga uppdrag eller projekt, så att kompetensen inte stannar inom myndigheten. Sametinget saknar även resurser för att arbeta effektivt och långsiktigt mot kommuner och regioner.

Inom förvaltningsanslaget finns inget utrymme för att omprioritera kansliets personella eller ekonomiska resurser.

3.5 Insamling och tillgång till data om samiskt näringsliv och välbefinnande

Den 27 mars 2019 lanserades OECD-rapporten *Linking the Indigenous Sami People with Regional and Rural Development in Sweden* (Att involvera urfolket samerna i regional utveckling i Sverige). Denna rapport lägger fram rekommendationer om hur samerna bättre kan involveras i regional utveckling på tre huvudsakliga områden, varav det första anges nedan:

- Sammanställa tillgängliga datakällor och identifiera bristen på statistik i användning och spridning
- Ökade forskningsmedel för datainsamling om samer.
- Utveckla etiska riktlinjer för samerelaterad forskning.

- Förstärk rollen och kompetensen hos Sametinget när det gäller insamling av statistik.
- Skapa statistiska koder (SNI-koder) för samiskt näringsliv.

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget med 1 000 tkr för åren 2027-2029.

Medlen kommer att nyttjas till tre tjänster för att påbörja ett långsiktigt arbete med att synliggöra samisk kultur, näringar och historia. Rutiner, praxis och regionala utvecklingsstrategier, länspartnerskap, strukturfondspartnerskap måste förändras. Summan innefattar dessutom minst ett framtidsseminarium per år med dialogmöten med det samiska folket och organisationer. Dessutom skall en samverkan och koordinering med andra statliga myndigheter på jämlik nivå etableras.

Konsekvenser om medel ej beviljas

OECD:s rekommendationer kommer att förbli hyllvärmare, och det samiska folkets värdefulla och uppskattade inkludering i det svenska folkhemmet förblir snarare det motsatta. Det sociala välbefinnandet hos enskilda samer förblir otillfredsställande.

3.6 Världs- och kulturarvet

Agenda 2030 är en global handlingsplan för en hållbar utveckling som omfattar ekonomiska, sociala och miljömässiga dimensioner – och för urfolk också en kulturell dimension.

Delmål 10.2: Främja social, ekonomisk och politisk inkludering

Målet är att alla ska vara socialt, ekonomiskt och politiskt inkluderade år 2030. För samerna är detta ännu inte uppfyllt. Brist på statistik gör att problem, behov och åtgärder inte synliggörs, vilket bidrar till fortsatt ojämlikhet och risk för ökad polarisering och rasism.

Delmål 11.4 | Skydda världens natur- och kulturarv

Skyddet av kultur- och naturarv ska stärkas. Laponia har inte det skydd som ett världsarv av denna omfattning borde ha, och det samiska kulturlandskapet sträcker sig även utanför området. Enligt ICCPR artikel 27 har samer rätt att upprätthålla sitt kulturliv, språk och religion.

Förstörda kulturmarker i Sápmi behöver återställas för att stärka biologisk mångfald och klimattålighet. Den samiska kulturen och dess näringar behöver revitaliseras för att reparera effekterna av historisk assimilation och markförändringar.

Sametinget föreslår en utökning av förvaltningsanslaget med om 1 000 tkr för åren 2027-2029.

Medlen kommer att nyttjas till en tjänst för att påbörja ett långsiktigt arbete med att synliggöra samisk kultur, näringar och historia. Rutiner, praxis och regionala utvecklingsstrategier, länspartnerskap, strukturfondspartnerskap måste förändras. Summan innefattar dessutom minst ett framtidsseminarium per år med dialogmöten med det samiska folket och organisationer. Dessutom skall en samverkan och koordinering med andra statliga myndigheter på jämlik nivå etableras.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Det av Unesco förklarade världs- och kulturarvet berör fyra nationalparker och två naturskyddsområden som utgör det gränsbestämnda Laponia. Men även utanför detta område är kulturarvet en värdefull del av urfolkskulturen och världsarvet. En

sönderslagning av ännu inte förstörd natur kommer att påverka gemenskapen och nätverket som vidmakthåller dagens urfolkskultur och näringar. Kanske det sista av urfolkens kultur och näringar från tiderna före nationalstaternas gränsdragningar i Sápmi, är på väg att utplånas. Därigenom minskar den naturliga resiliensen och den biologiska mångfalden i Arktis. Arktis drabbas mest av global uppvärmning och där har åtgärder för att bromsa och förhindra denna, inte manifesteras eller implementeras de tider som förlupit från FN:s konferens om miljö och utveckling (UNCED) i Rio de Janeiro 1992.

4 Utgiftsområde 1, Sakanslag 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i anslaget Åtgärder för nationella minoriteter.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 1, 7:1 Åtgärder för nationella minoriteter					
Total budget inkl. utökning	0	37 725	42 450	43 551	44 056
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	37 725	36 025	36 525	36 525
Summa utökning	-	0	6 425	7 026	7 531
ap.14 Samiska språkcentrum (total budget inkl. utökning)	0	8 000	11 335	11 936	12 441
Anslag enligt regleringsbrev 2026		8 000	8 000	8 000	8 000
Permanent förstärkning enl tillfällig satsn, tillägg för PLO			3 335	3 936	4 441
ap.12 Nationellt uppföljningsansvar (total budget inkl. utökning)	0	2 200	3 200	3 200	3 200
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	2 200	2 200	2 200	2 200
Permanent förstärkning enligt tillfällig satsning			1 000	1 000	1 000
ap. 13 Statsbidrag till kommuner och regioner i förvaltningsområden (total budget inkl. utökning)	0	24 665	24 665	24 665	24 665
Anslag enligt regleringsbrev 2026		24 665	24 665	24 665	24 665
ap.15 Hemsida om nationella minoriteter (total budget inkl. utökning)	0	1 200	0	0	0
Anslag enligt regleringsbrev 2026		1 200	0	0	0
Permanent förstärkning enligt tillfällig satsning			0	0	0
ap.5 Stöd för samiska organisationer (total budget inkl. utökning)	0	1 660	3 250	3 750	3 750
Anslag enligt regleringsbrev 2026	-	1 660	1 160	1 660	1 660
Utökning			2 090	2 090	2 090

Utgiftsområde 1, 7:1 Nationella minoriteter. Uppdraget inom ap. 15, Hemsida för nationella minoriteter förväntas övergå till annan myndighet from 2027.

Sametinget föreslår att det utökade anslaget om 7 000 tkr kvarstår på 2024 års nivå, samt att anslag 7:1 ap. 14 Samiskt språkcentrum ges **långsiktig finansiering** då anslaget även inbegriper personal. Anslaget för Samiskt språkcentrum föreslås räknas upp med PLO, pris- och löneuppräkning. Sammanlagd utökning av anslaget är enligt nedan:

År	Summa
2027	7 335 tkr
2028	4 936 tkr
2029	5 441 tkr

4.1 Samiskt språkcentrum - ap. 14

År 2025 fick Samiskt språkcentrum minskade anslag, och minskade från 12 till 8 tjänster. Anslaget genererar inte en årlig uppräkning av pris- och lönekostnader (PLO) och lönerna urholkar därför den del av finansieringen som är avsedd för aktiviteter. Utredningen om hur Samiskt språkcentrums verksamhet kan utvecklas för att främja fler samiska språk föreslog en budget på 8 455 tkr för vardera språkcentrum vilket grundade sig på tidigare utgiven delrapport gällande Språkcentrum för nationella minoritetsspråk⁷ och Sametingets OH-kostnader.

Sametinget föreslår en **utökning av anslaget enligt nedan, samt att anslag 7:1 ap. 14 Samiskt språkcentrum ges långsiktig finansiering** då anslaget även inbegriper personal. Anslaget föreslås räknas upp med PLO.

⁷ Institutet för språk- och folkminnen, Språkcentrum för nationella minoritetsspråk, delrapport 2019

År	Summa
2027	3 335 tkr
2028	3 936 tkr
2029	4 441 tkr

Medlen kommer att nyttjas till att bibehålla fler och större aktiviteter med anledning av att Samiskt språkcentrum omfattar hela det samiska området. Medlen kommer också att nyttjas för att bibehålla kompetens inom samtliga fem samiska språk.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Vid uteblivna satsningar kommer Samiskt språkcentrum inte kunna fortsätta det utvecklingsarbete som påbörjats. Utbudet av aktiviteter kommer att begränsas både innehållsmässigt och geografiskt.

Påbörjade revitaliseringsprocesser riskerar avstanna. Det kommer inte finnas medel att genomföra önskade och behövliga språkstärkande aktiviteter. Viktiga revitaliseringsinsatser så som mentorprogram, språkkurser och språkbad riskerar att utebli helt eller delvis.

4.2 Nationellt uppföljningsansvar - ap.12

Det nationella uppföljningsanslaget har legat på 2,2 mkr sedan 2010 och förstärktes tillfälligt med 1 mkr 2022–2024. Förstärkningen gjorde det möjligt att utveckla en ny modell för årlig uppföljning samt ta fram flera kunskaps- och metodstöd.

Den nya förordningen om statsbidrag till samiska organisationer från 2025 innebär ökade administrativa kostnader.

För att bibehålla nuvarande nivå, möta myndigheters behov av stöd och säkerställa att utvecklade metoder implementeras, samt för att stärka minoritetspolitikens praktiska genomförande, behöver den tillfälliga förstärkningen på 1 miljon kronor permanentas.

Sametinget kan också efter uppdrag från regeringen utreda hur bästa samordning av språk- och lärarkompetenser kan göras för att underlätta kommunernas kompetensförsörjning inom språkområdet.⁸

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan

Summa
1 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till en tjänst som kan möta förfrågningar utifrån förvaltningsmyndigheters men även andra statliga myndigheters regeringsuppdrag inom det minoritetspolitiska området.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Återgång i anslag till 2021 års tilldelning har fått stora konsekvenser för att nå det fastställda målet för minoritetspolitiken samt för uppföljningen av minoritetspolitikens utveckling. Om medel ej beviljas kommer stödet till förvaltningsmyndigheter att minska och prioriteras.

⁸ rapport från Riksrevisionen RiR 2025:16

Sammanfattningsvis kommer de satsningar som genomförts under förstärkningsperioden inte få det genomslag som regeringen tänkt och utvecklade stöd kan inte implementeras då vi inte kan arbeta proaktivt med stöd, samverkan och erfarenhetsutbyte.

4.3 Stöd för samiska organisationer - ap.5

Från 2025 hanterar Sametinget ett särskilt anslag till stöd för samiska organisationer. Under 2022-2024 fick övriga nationella minoriteters organisationer dela på 13 miljoner kronor, dvs 3 250 tkr per minoritet. Sametinget anser att samiska organisationer ska ha motsvarande vad nationella minoriteters organisationer haft, i nivå med minst 2024 års anslag.

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

2 090 tkr

Medlen kommer att nyttjas för bidrag till de samiska organisationerna i enlighet med förordningen (2024:147) om statsbidrag för samiska organisationer.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om medel ej beviljas kommer de samiska organisationerna inte att kunna arbeta utifrån förordningen.

5 Utgiftsområde 17, Sakanslag 1:2 ap. 5 Bidrag till samisk kultur (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i anslaget Bidrag till samisk kultur.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 17, 1:2 ap 5 Bidrag till samisk kultur					
ap. 5 Bidrag till samisk kultur	0	12 878	50 878	50 878	50 878
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	22 878	22 878	22 878	22 878
Utökning av anslag och tillkommande stöd			28 000	28 000	28 000
Bidragsfördelning			10 000	10 000	10 000
Giron sámí teáhter			18 000	18 000	18 000

Tabell 4. Utgiftsområde 17, 1:2 Bidrag till allmän kulturverksamhet, utveckling samt internationellt kulturutbyte och samarbete.

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

28 000 tkr

5.1 Bidragsfördelning för stärkt samiskt kulturliv

Sametinget och Kulturrådet vill gemensamt påtala:

För att stärka det samiska självbestämmandet över det samiska kulturlivets utveckling och tillgänglighet bör Sametingets anslag till kultur (anslag 1:2, ap.5) i så hög grad som möjligt finansiera samisk kultur. För att möjliggöra detta behöver anslaget förstärkas.

Om inte Sametingets anslag för bidrag till samisk kultur ökar kommer samiska aktörer fortsatt i hög utsträckning att vända sig till Kulturrådet vilket dels begränsar det samiska folket självbestämmande över bidragen till samisk kultur, dels bidrar till fortsatt mycket högt söktryck för Kulturrådets bidrag

5.1.1 Bidrag till samiska kulturutövare

Samiska kulturella rättigheter är starkt skyddade i svensk lag och genom internationella åtaganden, som innebär att Sverige ska främja samers kultur och inflytande. Trots detta uppfylls inte rättigheterna i praktiken. Enligt rapporten *Villkoren för samisk kultur*⁹ är finansieringen av samiskt kulturliv kraftigt underdimensionerad, exempelvis får Giron Sámi Teáhter betydligt mindre anslag än en genomsnittlig länsteater. Bristen på resurser är ett genomgående problem i hela det samiska kulturområdet. Rapporten föreslår flera åtgärder för att skapa mer jämlika förutsättningar, bland annat en höjning av statens kulturanslag med 50 miljoner kronor.

Sametinget har långt mindre medel än vad som behövs för att möta kulturverksamheternas ansökningar, vilket har hindrat utvecklingen av den samiska kulturella infrastrukturen. Initiativ inom ett område innebär ofta att andra områden trängs undan. Under 2025 kunde endast en del av ansökningarna om projekt- och

⁹ <https://viermiek.org/dokument>

verksamhetsbidrag beviljas, och en betydande anslagsökning hade krävts för att tillgodose alla behov.

Tabell 10. Projektbidrag (tkr) 2022–2024

Projektbidrag	2024	2023	2022
Antal ansökningar	75	57	68
Antal beviljade ansökningar	29	20	33
Sökt summa totalt	8 544	6 696	8 070
Beviljat från Kulturanlaget	2 018	1 004	2 517
Beviljat från Samefonden	260	387	415
Beviljat summa totalt	2 278	1 391	2 932

Tabell 11. Verksamhetsbidrag (tkr) 2022–2024

Verksamhetsbidrag	2024	2023	2022
Antal ansökningar	68	63	62
Antal beviljade ansökningar	52	57	52
Sökt summa totalt	37 225	38 776	51 608
Beviljat från Kulturanlaget	15 274	16 394	14 036
Beviljat från Samefonden	5 210	5 235	5 085
Beviljad summa totalt	20 484	21 629	19 121

Skärmdokument från Sametingets årsredovisning 2024. (OBS! Byts ut till 2025 innan inlämning!)

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

10 000 tkr

Medlen kommer att användas för att stärka den samiska kulturella infrastrukturen, samisk scenkonst, idrott, litteratur, film, dans och musik genom bidrag till samisk kultur, i syfte att stödja samiska kulturarbetare.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Pågående processer i majoritetssamhället möjliggör ökat samiskt självbestämmande på kulturområdet, exempelvis avseende kulturarv, samiska arkiv och repatrieringsfrågor. För att möta dessa processer med en ökad samisk förvaltning, behöver kapacitet byggas upp på Sametinget. Genom att flytta myndighetsansvar för samiska kulturfrågor från andra myndigheter till Sametinget kan begreppet "förvaltningsmyndighet för samisk kultur" förverkligas. Utan utökat kulturanlag och förtydligt myndighetsansvar, fortsätter marginaliseringen av samisk kultur och samiska kulturarv går förlorade.

Sametinget ska medverka till att utveckla ett starkt och mångfaldigt konst- och kulturliv, att synliggöra en levande samiska kultur i det offentliga rummet och skapa förutsättningar för en stabil kulturell infrastruktur för det samiska civilsamhället.

Sametinget prioriterar utvecklingen av kapacitetsbyggande insatser genom att stärka den samiska kulturella infrastrukturen med projekt- och verksamhetsbidrag. Det gynnar samisk kultur, samiska näringar och organisationer samt samiskt kulturarv.

5.1.2 Giron Sámi teáhter

Regeringens särskilda satsning på Giron sámi teáhter, en samisk nationalscen, med tillfälligt ökat anslag med 2 Mkr/år under 2024–26 tar slut detta år. Det återstår ett politiskt beslut om att ge den samiska nationalscenen den formella status och finansiering som motsvarar det arbete som i praktiken redan utförs. Sametinget har stöttat Giron sámi teáhters process under en lång tid och betonar vikten av utökade och långsiktiga resurser för att möjliggöra utvecklingen av den samiska scenkonsten. Detta är också en satsning som bedöms generera positiva sidoeffekter inom den samiska kulturen, tex duodji/hantverk, språk, samhällsdebatt. Mellan 2017 och 2025 har teatern visat vad en samisk nationalscen kan vara: konstnärligt, språkligt, organisatoriskt och samhälleligt. Slutsatsen är tydlig: Uppdraget finns redan. Modellen är prövad och fungerar. Publiken, språken och det samiska samhället behöver en långsiktig konstnärlig institution.

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

<i>År</i>	<i>Summa</i>
	<i>18 000 tkr</i>

Medlen kommer att nyttjas till etablering av en samisk nationalscen.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om de tillfälliga medel som tillförts Giron sámii teáhter under perioden 2024–2026 inte permanentas och utökas riskerar utvecklingen av en samisk nationalscen att avstanna och delar av den verksamhet som byggts upp sedan 2017 att gå förlorade. Teatern har under nästan ett decennium visat att modellen för en samisk nationalscen fungerar – konstnärligt, organisatoriskt, språkligt och samhälleligt. Utan fortsatt finansiering försvagas möjligheten att behålla denna funktion.

Frånvaron av långsiktiga resurser innebär att strukturer och arbetssätt som etablerats successivt riskerar att brytas upp. Personal och kompetens kan gå förlorade, produktionstakten minska och det kontinuerliga språkarbetet – särskilt inom de samiska språken – försvagas. Detta innebär ett direkt bortfall i både språkrevitalisering och kulturproduktion, två områden där teatern i dag har en unik roll.

Konsekvenserna sträcker sig också utanför scenkonsten. Giron sámii teáhters verksamhet har genererat betydande positiva effekter inom duodji/hantverk, samiska språk, kulturellt deltagande och samhällsdebatt. En osäker finansiering riskerar att bryta kedjan av kulturella och ekonomiska synergier som teatern skapat genom samarbete med samiska konstnärer, producenter och hantverkare.

Utan ett politiskt beslut om att ge Giron sámii teáhter den formella status och finansiering som motsvarar det uppdrag som redan i praktiken utförs, riskerar Sverige att stå utan en långsiktig institution för samisk scenkonst. Publiken, språken och det samiska samhället behöver en stabil konstnärlig aktör som kan fortsätta bära, utveckla och förnya den samiska kulturen. Avsaknaden av permanenta medel innebär därför inte bara ett stopp i teaterns utveckling – det innebär en försvagning av hela det samiska kulturlivets infrastruktur.

6 Utgiftsområde 23, Sakanslag 1:22 Främjande av rennäringen (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till förändringar i anslaget Främjande av rennäringen.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2025 Utfall	2026 Prognos	2027 Beräknat	2028 Beräknat	2029 Beräknat
Utgiftsområde 23, 1:22 ap 2 Främjande av rennäringen					
ap. 2 Främjande av rennäringen m.m	0	131 915	191 715	192 715	193 715
Anslag enligt regleringsbrev 2026	0	131 915	131 915	131 915	131 915
Utökning av anslag			59 800	60 800	61 800
Höjd rovdjursersättning			53 800	53 800	53 800
Anpassning till förändrat klimat			6 000	7 000	8 000

Tabell 6. Utgiftsområde 23, 1:7 1:22 Främjande av rennäringen

Sametinget föreslår att anslaget Främjande av rennäringen enligt nedan:

År	Summa
2027	59 800 tkr
2028	60 800 tkr
2029	61 800 tkr

6.1 Rovdjursförekomst / Nya ersättningsbelopp

Inför 2026 minskades Sametingets främjandeanslag med 4 mkr och ytterligare 10 mkr aviserades. Motiveringen var att Sametinget skulle bidra till Naturvårdsverkets arbete med att sänka referensvärdet för varg. En minskad vargstam ger dock ingen effekt i renskötselområdet om minskningen inte sker i angränsande vargtäta områden. Därmed uteblir de förväntade lättnaderna för rennäringen.

År 2024 höjdes rennäringens anslaget med 10 miljoner kronor för att kompensera för länge eftersatta ersättningsnivåer för rovdjursskador. Ersättningen för lo, järv och varg räknades upp, och ett nytt forskningsbaserat ersättningssystem infördes för björn. Trots uppräkningsar når ersättningarna fortfarande inte upp till de nivåer som Sametinget föreslår enligt Viltskadeförordningen. Ett nytt ersättningssystem för järv planeras till 2027 baserat på spillningsinventering.

Ny forskning visar att de ekonomiska förlusterna från rovdjur är betydligt större än tidigare beräknat. Den uppdaterade modellen – som ger renens ekonomiska värde större tyngd och inkluderar prisökningen på renkött (43% mellan 2002–2015) – innebär cirka 70% högre ersättningsbehov. Underlaget bygger på tre forskningsrapporter om lo- och järvpredation, samebyarnas merarbete samt björnars påverkan.

Ersättningsbelopp (tkr)	Föryngring	Regelbunden förekomst	Tillfällig förekomst
Lo	490 000	170 000	85 000
Järv	480 000	170 000	85 000
Varg	1 215 000	300 000	85 000

För varg avser ersättningen regelbunden/tillfällig förekomst per individ, i övriga fall per förekomst inom samebyn. Föryngring avser en föryngring per rovdjursslag.

Örn: Ersättningen för örn ligger dock kvar på 2002 års nivå och motsvarar inte dagens faktiska förluster. Ersättningen är max 1 075 tkr och fördelas efter betesareal. Sametinget begär en indexuppräknings från 2022 för att ersättningen ska spegla verkliga förluster.

Björnersättning: Sedan 2024 är totalersättningen 5 315 tkr. Av detta gick 3 700 tkr till samebyar med hög björnförekomst; resten fördelades efter betesareal. Ersättningen baseras på inventerade björnar i kalvningsområden, där predationstrycket är störst. Beräkningen bygger på predationstal från forskning och renens ekonomiska värde för att ge en transparent och förutsägbar ersättning.

Förslagen följer Viltskadeförordningens §6–7 och inkluderar:

- 31 % indexering för merarbete enligt KPI
- 52 % ökning i ekonomiskt värde av slaktad ren baserat på genomsnittet för säsongerna 2020/21–2022/23 jämfört med 2012/13–2014/15

Sametinget föreslår en permanent utökning av anslaget enligt nedan:

Summa

53 800 tkr

Medlen kommer att nyttjas till att öka att ersättningsbelopp för rovdjursförekomst enligt indexuppräknings enligt ovan.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Genom att staten inte ersätter renägare fullt ut för rovdjursrelaterade förluster bryter man mot EU-direktiv och tidigare EU-domar som fastslår att skador orsakade av rovdjur ska kompenseras i sin helhet. Detta försvagar renskötselens ekonomi och innebär i praktiken att rennäringen fortsatt får bära kostnaderna för Sveriges rovdjursförvaltning.

Utebliven uppräknings av ersättningarna gör att renägarna inte får kompensation i nivå med de faktiska förlusterna, samtidigt som toleransnivåerna inte följs. Samebyarna saknar inflytande över både ersättningsnivåer och rovdjurstäthet, vilket skapar en orimlig belastning och leder till kritik mot Sametinget trots begränsad rådighet.

När riksdagens toleransnivåer inte följs riskerar hårt drabbade samebyar allvarliga ekonomiska konsekvenser, och rennäringen får minskad möjlighet att bidra till både Sveriges mål om biologisk mångfald och landets självförsörjning av livsmedel.

6.2 Klimatanpassning

Klimatförändringarna påverkar Sápmi kraftigt. För renskötseln innebär det mer snö, isbildning som låser betet samt längre värmeböljor. Detta försämrar renarnas tillgång till bete och påverkar deras kondition och vikt. Alla samebyar drabbas, även om förutsättningarna varierar, och behovet av flexibilitet i markanvändning och flyttleder ökar – något som ofta begränsas av konkurrerande markintressen.

Sedan 2017 har Sametinget arbetat med klimatanpassning genom handlingsplaner och pilotprojekt. Tolv samebyar har tagit fram klimat- och sårbarhetsanalyser som visar tydliga och ökande behov av anpassningsåtgärder. Fler samebyar behöver stöd för att göra motsvarande arbete.

Trots insatser kvarstår brister, bland annat begränsade resurser för att delta i samråd, otillräcklig analys- och handläggningskapacitet, bristande samordning mellan myndigheter och små möjligheter för samebyarna att genomföra faktiska åtgärder. Detta gör att Sametinget har svårt att leva upp till nationella mål och den egna klimatstrategin.

Målet med ökade resurser är att skapa långsiktiga förutsättningar för renskötelsens klimatanpassning och stärka den samiska kulturens framtid. Det innebär bättre stöd till samebyarna, ökad kunskapsproduktion, stärkt delaktighet i planeringsprocesser och förbättrad samverkan med andra myndigheter. Den övergripande målsättningen är att renskötelsens anpassningsförmåga stärks och att samiska intressen integreras i Sveriges klimatanpassningsarbete.

Sametinget föreslår en utökning av anslaget enligt nedan:

År	Summa
2027	6 000 tkr
2028	7 000 tkr
2029	8 000 tkr

Medlen kommer att nyttjas till följande åtgärder:

- *Utökad kompetens inom klimatdata, juridik, konsekvensbedömningar och landskapsanalys för att genomföra handlingsplanen och samverka effektivt med myndigheter.
1 tjänst (1 000 tkr/år).*

*Långsiktig finansiering för att samla och tillgängliggöra kunskap från både forskning och traditionell samisk kunskap (Árbediehtu).
1 tjänst (1 000 tkr/år).*

- *En resursförstärkt funktion för långsiktig myndighetssamverkan och implementering av nya statliga styrsignaler kopplade till klimatanpassning.*
- *Återstående analyser och samebyars åtgärder som förbättrade flyttleder, beredskap för extremväder och hantering av is- och snöproblem.
1 500 tkr år 1, 2 000 tkr år 2, 3 000 tkr år 3.*
- *Större kapacitet för att bevaka samiska rättigheter i beslut om markanvändning, infrastruktur, energi och naturvård.
2 500 tkr år 1, 3 000 tkr år 2–3.*

Konsekvenser om medel inte beviljas

Om de föreslagna medlen inte beviljas riskerar klimatanpassningsarbetet inom renskötelsen att försvagas avsevärt. Samebyarna får fortsatt begränsade möjligheter att hantera ökande klimatrelaterade risker, vilket kan leda till försämrad betestillgång, ökade kostnader och långvariga negativa effekter på renarnas hälsa och produktivitet. Avsaknad av resurser innebär även att nödvändiga analyser, uppföljningar och åtgärder inte genomförs i den takt som klimatförändringarna kräver.

Bristen på kapacitet att delta i samhällsplanering och tillståndprocesser riskerar att leda till beslut som ytterligare fragmenterar betesmarker och minskar renskötelsens handlingsutrymme. Detta försvagar förutsättningarna för en långsiktigt hållbar renskötsel och kan få omfattande konsekvenser för samisk kultur och traditionell kunskap.

Utebliven finansiering försvårar dessutom Sametingets möjligheter att fullgöra sitt uppdrag, vilket innebär att varken den nationella klimatstrategin eller regeringens mål för klimatanpassning kan uppnås inom renskötselområdet. Sammantaget innebär detta en ökad sårbarhet för både rennäringen och det samiska samhället i stort.

7 Utgiftsområde 24 Näringsliv, inrättande av sakanslag för samiska näringar (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till inrättande av nytt sakanslag för samiska näringar.

Anslagsposter som disponeras av Sametinget (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
Utgiftsområde 24, 1:5 Nytt anslag Samiska näringar					
Nytt anslag Samiska näringar	0	0	6000	6 000	6 000
Anslag enligt regleringsbrev 2025					
Nytt anslag	-	-	6 000	6 000	6 000
Samiska näringar			6 000	6 000	6 000

Tabell 7. Utgiftsområde 24, 1:5 Nytt anslag Samiska näringar

Sametinget saknar sakanslag för samiska näringar. Utvecklingen av samiskt näringsliv är beroende av tidsbegränsade EU-program, vilket medför bristande kontinuitet, begränsad långsiktig planering och svaga möjligheter till strategiskt utvecklingsarbete.

Samiska näringar omfattar rennärning, duodji (samiskt hantverk), livsmedelsproduktion, turism, jakt och fiske samt kultur-, media- och designverksamhet. Dessa näringar är avgörande för försörjning, regional utveckling och bevarandet av samisk kultur och traditionell kunskap. Det finns ett särskilt behov av stöd för generationsväxling. Höga kapitalkrav och avsaknad av ändamålsenliga stödformer försvårar övertagande.

Sametinget föreslår att en anslagspost om xxx tkr införs i anslag 1:5 Näringslivsutveckling inom utgiftsområde 24 Näringsliv enligt nedan:

Summa

6 000 tkr

Medlen ska användas för att säkerställa ett långsiktigt, sammanhållet och nationellt stöd till samiska företagare, inklusive möjligheten att bedriva näringslivsutveckling oberoende av tidsbegränsade EU-program samt samordning, utvecklingsinsatser, statistikuppbyggnad samt samverkan med regionala och nationella aktörer.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Om äskade medlen inte tilldelas medför detta:

- försvagade förutsättningar för ett mångsidigt och livskraftigt samiskt näringsliv
- begränsade möjligheter att stödja tillväxt, omställning och långsiktig utveckling av samiska näringar
- att samiska branschorganisationer saknar permanent grundfinansiering, vilket försvårar deras möjlighet att bedriva näringslivsutvecklande verksamhet
- försvärad generationsväxling inom samiska näringar, vilket leder till risk för avveckling av fungerande verksamheter och demografiska utmaningar
- begränsade möjligheter att samverka med regionala och nationella myndigheter inom områden som regional utveckling, livsmedelsstrategi och hållbar företagsutveckling
- begränsade möjligheter att samordna insatser och att bygga upp långsiktiga utvecklingsmiljöer
- att samiska företag hänvisas till tidsbegränsade EU-program, vilket försvårar långsiktig planering och hämmar nationell utveckling av samiska näringar.

8 Utgiftsområde 17, inrättande av sakanslag för samiska språk (del 2)

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till inrättande av nytt sakanslag för samiska språk.

Inrättande av ett anslag för samiska språk kan samla Sametingets resurser och stärka myndighetens arbete att leda och stödja utvecklingen av samtliga fem samiska språk.

Sametingets språkavdelning har medel för personalkostnader från Sametingets förvaltningsanslag, vilket inte omfattar medel för aktiviteter och bidragsgivning. Bidrag för utbetalning återfinns i kulturanslaget.

Exempel på omfattning av föreslaget språkanslag:

- Finansiering av samnordiskt samarbete, Sámi Giellagáldu
- Språkutveckling och förstärkning av Samiskt språkcentrum
- Möjlighet till utbetalning av statsbidrag till vissa studier i samiska
- Medel till verksamheter och aktiviteter som tex Urfolkspråkdekaden 2022–2032
- Regeringsuppdrag till Sametinget för att vidta språkvårdande insatser, samt arbeta med språkteknologi för att stärka och utveckla det samiska språket.

Sametinget föreslår, med stöd av vad som anförs i budgetunderlaget, att regeringen inrättar ett språkanslag vilket möjliggör för Sametinget att effektivare efterleva sametingslagen (1992:1433) 2 kap 1.3 § att fastställa mål för och leda det samiska språkarbetet.

Sametinget föreslår vid inrättande av språkanslag, att i villkor för anslaget inkludera tillåtelse att utföra överföringar av medel inom de nordiska länderna för gemensamt organiserade uppdrag och samarbetsprojekt, såsom Giellagáldu för samnordiskt språkarbete.

Sametinget föreslår att vid inrättande av språkanslag, att i villkor för anslaget inkludera tillåtelse att utföra statsbidragsutbetalningar enligt förordning (2007:1347) om statsbidrag vid vissa studier i samiska.

Sametinget föreslår vid beslut om inrättande av ett språkanslag, att samtliga anslagsmedel från utgiftsområde 1, 7:1, ap.14, Samiskt språkcentrum, överförs till språkanslaget.

8.1 Sámi Giellagáldu

Sámi Giellagáldu är ett nordiskt kunskaps- och resurscentrum, det samiska folkets högsta beslutande organ i frågor som rör det samiska språken. Giellagáldu är bildat av Sametingen i Sverige, Norge och Finland och är knutet till samiskt parlamentariskt råd (SPR). Språkarbetarna i de olika länderna har genom Giellagáldu ett tätt samarbete för att bibehålla, utveckla, stärka och revitalisera de samiska språken. I detta arbete har Sámi Giellagáldu en central roll.

Sametinget föreslår en utökning av anslaget enligt nedan:

År	Summa
2027	5 000 tkr
2028	5 000 tkr
2029	5 000 tkr

Medlen kommer att användas till finansiering av Sámi Giellagáldu.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Vid utebliven finansiering riskerar löneutveckling inom Giellagáldu på sikt urholka möjligheterna till aktiviteter och utvecklingsarbete som Sámi Giellagáldu behöver för att kunna fullfölja sitt uppdrag och utvecklas över tid.

Tidigare osäkerhet kring framtida finansiering har medfört att språkvård- och normeringsarbetet av samiska språk på högsta expertnivå har hamnat i en utsatt situation. Det är utmanande att planera och starta upp långsiktiga åtgärder när det rått finansiell osäkerhet, vilket gett negativa konsekvenser för de samiska språkens utveckling. Revitalisering, utveckling och bevarande av de samiska språken kräver långsiktiga och stabila åtgärder.

9 Anslag till andra myndigheter

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag till anslagsökningar i andra myndigheter.

9.1 Anslag till Sameskolstyrelsen

9.1.1 Förskolan – stöd till att lägga grunden för reell tvåspråkighet

Sametinget föreslår riktade medel till samiska förskolor, eftersom tidig språkutveckling är avgörande för att stärka samiskan. Forskning visar att barn har betydligt bättre förutsättningar än vuxna att nå hög språknivå och att grunden för tvåspråkighet läggs i förskoleåldern.

Regeringen har tidigare betonat förskolans centrala roll i revitaliseringen av minoritetsspråk, särskilt när språket inte förs vidare i hemmet¹⁰. Enligt barnkonventionen¹¹ har samiska barn rätt till sitt språk och denna rätt bör säkerställas redan från förskolan.

För barn med samiska som första språk är en samiskspråkig förskola nödvändig för att få en språkmiljö jämförbar med den svenskspråkiga. Den är också viktig för barn som inte får språket hemifrån, så att de kan utveckla en stark förstaspråkskompetens.

Sametinget begär därför medel för att stärka befintliga samiska förskolor och täcka merkostnader för fler språkresurser.

Sametinget föreslår en tillfällig anslagsökning för Sameskolstyrelsen om 800 tkr under 2027 och 1 500 tkr per år under 2028-2029.

Konsekvenser om medel ej beviljas

Samiska förskolor har idag inte i tillräcklig grad möjlighet att erbjuda samiska barn en miljö helt eller till stora delar på samiska. Forskning på området är tydlig med att vi därmed förlorar den enskilt starkaste metoden för att snabbt och resurseffektivt skapa en generation med starka samiska språk. Konsekvensen blir att de samiska barn som idag och kommande år skulle gå på samiska förskolor, inte får sina individuella rättigheter till godosedda, inte får den trygga ekonomiska framtid de skulle få om de kunde samiska (och därmed fick tillgång till den stora arbetsmarknaden) och samhället förlorar möjligheten att åtgärda bristen på samisktalande.

9.2 Anslag till Naturvårdsverket

9.2.1 Ökat anslag till Sametingets uppdrag i CBD

Sametinget har enligt regleringsbrev uppdrag att samordna Sveriges genomförande av artiklarna 8(j) och 10(c) i konventionen om biologisk mångfald och i dessa frågor ansvara för kontakterna med konventionens sekretariat genom att vara fokuspunkt.

Sametinget har, enligt Naturvårdsverkets regleringsbrev möjligheten att ansöka om högst 1 000 tkr i bidrag avseende detta uppdrags genomförande. Bidraget finansieras genom

¹⁰ Prop. 2008/09:158

¹¹ Artikel 30, Lag (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter

utgiftsområde 20; anslag 1:3, "Åtgärder för värdefull natur"; anslagspost 2, "Kostnader för skötsel av skyddade områden, artbevarande, friluftsliv m.m."

Sametinget har under åren 2021–2026 erhållit 1 000 tkr årligen i finansiering för uppdraget. Dessa medel har följt uppdraget utan årlig uppräknings och i takt med ökade kostnader ser vi behov av ökat anslag och äskar därför en ökning till 1 500 tkr årligen. Budgetposterna består företrädesvis av tre delar. Personalkostnad, resor och köp av tjänst vilka vi fortsatt bedömer vara de huvudsakliga kostnaderna.

Det nationella arbetet består av att engagera och hålla kontakten med målgrupperna, utveckla arbetsmetoder tillsammans med målgruppen samt delta på arenor för att sprida kunskap om CBD och artiklarna 8j och 10c. Sametinget tillsammans med SLU Centrum för biologisk mångfald verkar, i enlighet med det nya arbetsprogrammet för 8j-frågor, för att urfolk och lokala samhällen ska vara delaktiga i framtagandet av nationella och regionala strategidokument för att på så sätt arbeta för ett genomförande av artiklarna 8j och 10c. I uppdraget ingår att delta vid internationella CBD möten samt bistå med framtagande av den svenska instruktionen, särskilt gäller det i samband med det nya permanenta underorganet, SB8j-1. TEXT OM LÄNK ¹²

Sametinget föreslår en permanent ökning om 500 tkr för Sametingets uppdrag som fokuspunkt för artiklarna 8j och 10c i CBD (Klimat- och Näringslivsdepartementet)

Konsekvenser om medel ej beviljas

De ekonomiska resurser som följer med uppdraget till Sametinget ligger på samma nivå som 2021 och CBM:s budget för stöd i uppdraget har minskat. Det innebär stora utmaningar att framför allt avsätta personella resurser, delta internationellt, att samla programrådet fysiskt och att utveckla det digitala kunskapsmaterialet.

¹² En svensk strategi för biologisk mångfald och ekosystemtjänster - Regeringen.se

10 Investeringar och finansiering

Under detta kapitel presenteras Sametingets förslag **till finansiering av investeringar.**
(Skrivs sist)

10.1 Verksamhetsinvesteringar

Verksamhetsinvesteringar (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	928	5 000	5 000	5 000	5 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	1 539	1 500	1 500	1 500	1 500
Byggnader, mark och annan fast egendom	0	0	0	0	0
Övriga verksamhetsinvesteringar	0	100	100	100	100
Summa verksamhetsinvesteringar	2 467	6 600	6 600	6 600	6 600
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret (2 kap. 1 § kapitalförsörjningsförordningen)	81	1 100	1 100	1 100	1 100
Bidrag (2 kap. 3 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Finansiell leasing (2 kap. 5 § kapitalförsörjningsförordningen)					
Anslag (efter medgivande av regeringen (1:22 ap.2))	2 386	5 500	5 500	5 500	5 500
Summa finansiering	2 467	6 600	6 600	6 600	6 600

Tabell 8 Verksamhetsinvesteringar (Uppdateras)

Planerade investeringar avser främst vidareutveckling av datasystem och återanskaffning av maskiner och inventarier.

10.2 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar

Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
IB lån i Riksgäldskontoret	3 144	2 090	2 090	2 090	2 090
Nyupplåning (+)	81	1 100	1 100	1 100	1 100
Amorteringar (-)	-1 135	-1 100	-1 100	-1 100	-1 100
UB lån i Riksgäldskontoret	2 090	2 090	2 090	2 090	2 090
Beslutad/föreslagen låneram	4 500	4 500	4 500	4 500	4 500
Ränteutgifter	0	0	0	0	0
Finansiering av räntor och avskrivningar					
0103001 001 Sametinget	1 135	1 100	1 100	1 100	1 100
Övrig finansiering	0	0	0	0	0
Summa finansiering	1 135	1 100	1 100	1 100	1 100
Summa amorteringar och ränteutgifter	1 135	1 100	1 100	1 100	1 100

Tabell 9 Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (uppdateras)

Sametinget föreslår en låneram motsvarande **xxx tkr** årligen under åren 2027-2029.

Räntekontokredit (tkr)	2024 Utfall	2025 Prognos	2026 Beräknat	2027 Beräknat	2028 Beräknat
Maximalt utnyttjad räntekontokredit under året	0	0	0	0	0
Minsta behållning på räntekontot under året	594	0	0	0	0
Behållning på räntekonto i Riksgäldskontoret	11 449	5 000	5 000	5 000	5 000
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	0	0	0
Beslutad/föreslagen räntekontokredit	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000

Tabell 10 Räntekontokredit

Sametinget föreslår en räntekontokredit motsvarande **xxx tkr** årligen under åren 2027-2029.

Omröstningslista Sametingets plenum

Plats Tolhels Hus, Vuohke/Vilhohe Datum 260219 Klockan Nr.....

00 0940

Parti	Ordinarie ledamot	Tjänstgörande ersättare	§ 11		§	
			Ja	Nej	Ja	Nej
Jakt- & Fiskesamerna	Håkan Jonsson		X			
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Åsa Larsson Blind			X		
Guovssonásti	Mihkkal Biera Lásse Per Mikaela Lars Miguel (Lars Miguel Utsi)			X		
Jakt- och fiskesamerna	Lars Jonas Johansson	<u>Ella-Karin Näse</u>	X			
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marianne Gråik			X		
Jakt- och fiskesamerna	Josefina Skerk		X			
Guovssonásti	Marita Stinnerbom			X		
Jakt- och fiskesamerna	Jennie Granberg		X			
Vuovdega	Martin Lundgren			X		
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Biehtjes Nils-Biehtara, Jånni Pavlus (Paulus Kuoljok)			X		
Landspartiet Sv Samer	Marie Persson Njaita	<u>Daniel Johansson</u>	X			
Jakt- och fiskesamerna	Veronika Håkansson		X			
Guovssonásti	Evelina Solsten			X		
Jakt- och fiskesamerna	Elisabeth Kråik		X			
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Anja Fjellgren Walkeapää			X		
Partiet Samerna	Anders Kråik			X		
Jakt- och fiskesamerna	<u>Ulla-Karin Sarri</u>		X			
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	<u>Johanna Njaita</u>			-		
Mijjen Geajnoe, Mijjan Geä Mijä Gájno, Min Geaidnu	<u>Christina Åhrén</u>	<u>Agneta Sandström</u>		X		
Guovssonásti	Marku Lásse Ovlá Márja Marjanne (Mari-Ann Nutti)			X		
Jakt- och fiskesamerna	Sten Wälitalo		X			
Jakt- och fiskesamerna	Johan Hedemalm	<u>Anna-Maria Näse</u>	X			
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marsja Mihkkala Ristiņa Duomma (Tomas Marsja)			X		
Vuovdega	Stefan Mikaelsson			X		
Jakt- och fiskesamerna	Daniel Lyngdorf Vinka	<u>Hilde Granberg</u>	X			
Guovssonásti	Marika Renhuvud	<u>Margareta Lasse Nilsa Elle-Marge Duomme</u>		X		
Landspartiet Svenska Samer	Naadja Edlund Östergren		X			
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Richard Åström			X		
Jakt- och fiskesamerna	Robert Bjurström	<u>Ulla Alvarsson</u>	X			
Jakt- och fiskesamerna	Marita Granström		X			
Guovssonásti	Joná Gustu Nils Johan (Nils-Johan Labba)			X		
Justeras:			14	16		

NEO

1 blank

Ull

2026-01-22

Revidering av Sametingsordningen

Bakgrund

De senaste årens ändringar i lagar, förordningar och instruktioner har medfört ett behov av en översyn och revidering av Sametingets styrdokument för att få en överensstämmelse med gällande regleringar¹. Vidare föreslog Statskontoret i sin rapport *Självbestämmande på pappret men inte i praktiken?* att Sametinget bör prioritera ett utvecklingsarbete med arbets- och delegationsordning, samspel mellan plenum, styrelse och kansli samt årsredovisning och budgetunderlag. Sametingets plenum beslutade därmed att tillsätta en sameparlamentarisk kommitté med uppdrag att bland annat utarbeta förslag till nya arbetsordningar och delegationsordningar.

Syftet med revideringen av Sametingsordningen är att stärka demokratin och plenums inflytande och effektivisera verkställigheten av de politiska besluten. Skälen till förslagen är också att möta Statskontorets påpekande att plenum, styrelsen och kansliet behöver bli överens om fasta och gemensamma spelregler för att verksamheten ska fungera bättre.

Skäl till föreslagna revidering av §§ 1–3

Verksamhetsplaneringsdirektiv

Sametinget föreslås införa verksamhetsplaneringsdirektiv från plenum till styrelsen för att förbättra samspelet mellan Sametingets organ. Genom planeringsdirektiv beslutar plenum om inriktning och omfattning av verksamheten under nästkommande verksamhetsår. Inriktningen handlar om mål och prioriteringar medan omfattningen är de ekonomiska förutsättningarna, med en budgetfördelning för plenum, styrelse och kansliet. Inriktningen ligger därmed som grund för den verksamhetsplan som styrelsen beslutar om. Direktivet ska också beskriva förutsättningar och insatser för rennäring, språk, samiska näringar, kultur, jämställdhet, arbetsmiljö, miljö, och kvalitet i eller effektiviseringar av verksamheter.

Planeringsdirektivet medför att plenum effektivare kan pröva myndighetens strategiska inriktning och utvärdera verksamhetens effektivitet i förhållande till målen. Styrelsens och nämndernas redovisning av verksamheten vid varje plenum begränsas till innehållet och målen i planeringsdirektivet. Direktivet förtydligar plenums förståelse av verksamhetsplanen på ett mer övergripande men ändå konkret sätt och tjänar som riktlinjer för hur verksamhetsplanen ska genomföras och prioriteras både vad gäller sakinnehåll och resurser. Plenum kan också tydliggöra projekt och åtgärder som man anser att styrelsen ska genomföra samt ange hur styrelsen ska återrapportera till plenum om framsteg, utmaningar och avvikelser.

¹ Bland annat trädde ny sametingslag trädde i kraft 1 juli 2019.

Arbets- och delegationsordningar för styrelse, nämnder och kansli

De föreslagna ändringarna i § 3 i Sametingsordningen möjliggör att arbetsordning för styrelse och nämnder, kanslichefsinstruktionen och delegationsordningar för nämnder kan sammanfogas till ett dokument som antas av plenum. Detta motiveras främst av att Statskontoret lyfter att arbets- och delegationsordningen bör tas fram i bred enighet så att den blir hållbar över tid och inte alltför enkelt kan ändras när den politiska majoriteten i Sametinget skiftar. Förslagsvis får en sådan reglering endast ändras på liknande sätt som en grundlag stiftas eller ändras av riksdagen, menar Statskontoret: "Sametinget bör inom ramen för detta arbete ta fram en arbets- och delegationsordning där plenum, som är Sametingets högsta beslutande organ, beslutar om föreskrifter och delegering till styrelsen, nämnderna och kanslichefen. Denna ordning bör föreskriva:

- vilka olika ärendetyper och beslut som respektive funktion kan och får besluta om,
- hur ärenden ska beredas och vilka ärenden som ska föredras för nämnd och av vem,
- vilka ärenden de olika organen kan delegera vidare eller i sidled."²

Förslaget överensstämmer även med 14 § i Sametingets instruktion där benämningen Sametinget, i jämförelse med övriga skrivningar i instruktionen, får tolkas som plenum: "Sametinget ska i en arbetsordning besluta de föreskrifter som behövs om Sametingets organisation och formerna för myndighetens verksamhet."³

Vidare anges i proposition 2017/18:287⁴ att plenum är det högsta beslutande organet, vilket begränsar de uppgifter som direkt kan läggas på styrelsen. Styrelsen, som är utsedd av plenum och alltså ett underordnat organ till plenum, kan därför inte åläggas uppgifter som binder plenum. Enligt propositionen bör plenum därför besluta arbetsordning eftersom en arbetsordning bland annat innehåller handlingsregler för plenum. Att besluta en arbetsordning innebär formellt att besluta föreskrifter. Denna uppgift, enligt propositionen, bör även fortsättningsvis ligga på plenum och inte vara delegerad till styrelsen. Föreskrifträtten för plenum framgår av 14 § i instruktionen⁵.

I enlighet med detta ger bestämmelsen i 15 § i Sametingets instruktion Sametingets plenum möjlighet att delegera beslutanderätt i ärenden som inte kräver plenums eller styrelsens prövning. Detta syftar till att underlätta den operativa verksamheten genom att minska arbetsbördan för Sametingets högsta beslutsorgan. Ärenden som kan bli aktuella för delegation ska vara av administrativ eller mindre principiell betydelse. Delegeringen regleras i Sametingsordningen och kan ges till plenums ordförande, styrelsens ordförande eller tjänsteman. Det är dock viktigt att delegationens omfattning är tydligt avgränsad och att rapporteringsrutiner finns för uppföljning. Plenum kan när som helst återkalla eller ändra delegationen om förutsättningarna förändras. Delegationen kan kombineras med krav på att delegerade beslut ska rapporteras till plenum eller styrelsen för uppföljning. Rätten att delegera är begränsad till ärenden som inte enligt lag, förordning eller arbetsordning kräver prövning av plenum eller styrelsen. Paragrafen säkerställer att plenum och styrelsen kan

² Sidan 35 Statskontorets Rapport 2023:17 *Självbestämmande på pappret men inte i praktiken?*

³ Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

⁴ Sidan 25, Regeringens proposition *Ändringar i regleringen för Sametinget och sametingsvalet* 2017/18:287.

⁵ Förordning (2009:1395) med instruktion för Sametinget.

fokusera på strategiska och principiellt viktiga frågor medan enklare eller rutinartade ärenden hanteras på lägre nivå.

Enligt Sametingslagen är det sametingets styrelse och nämnder som ska besluta i frågor som rör Sametingets myndighetsutövning och andra frågor som de enligt lag eller annan författning ska ha hand om. Det torde dock inte råda något motsatsförhållande att plenum beslutar om vilken typ av åtgärder respektive instans beslutar om, eller att det tydliggörs vem/vilken instans som beslutar i ärenden som inte anges i styrelse/nämndernas arbetsordning och delegation.

Skäl till revidering av övriga paragrafer

Precisering av begrepp

I Sametingsordningen används "Sametinget" och "plenum" omväxlande utan närmare precisering. Därför föreslås Sametingsordningen revideras i §§ 25, 33, 36, 37, 38, 41, 42, 54, 55, 58, 59, 69, 92, 93, 94, 95, 97, 100, 105, 106, 107, 109, 117 för att tydliggöra vad som avses med "Sametinget" i enlighet med vad ESV lyfter i sin analys av Sametinget: "Den komplexa ledningsformen gör det komplicerat att förstå vad som avses med Sametinget i lagar och andra författningar./.../ Vem eller vilken som avses med Sametinget får förstås av i vilket sammanhang som Sametinget nämns, vilket enligt vår analys öppnar för olika tolkningar och otydlighet om vad som avses."⁶

Revision mandatperiod 2017–2021, samt styrelsens förslag till ändringar.

I februari 2021 behandlade plenum en revidering av Sametingsordningen. På grund av att fel version skickats ut med handlingarna, återremitterades ärendet och ändringarna genomfördes inte. Skäl för de föreslagna revideringarna som lyftes vid plenum 2021 finns i bilaga 3.

De paragrafer som föreslås ändras är §§ 4, 13, 14, 15, 17, 18 a (ny §), 35 (styrelsens förslag), 51, 53, 56, 61–64, 65, 67, 70, 73, 77, 79, 88, 103, 113, 116, 116a (ny §) samt 117. § 54 föreslås ändras för att tydliggöra återremittering. Förslaget överensstämmer med kommunallagens § 50.

Plenum har därefter beslutat om ändring av §§ 14–15 vid två på varandra följande plenum, den 19–20 november 2024 och den 18–20 februari 2025. Anledningen till ändringarna var att Sametinget gått över till digital hantering av handlingar till de förtroendevaldas möten. Under 2026 planerar Sametinget att även gå över till digital möteshantering vid plenum (bland annat rösträkning och votering). I det här sammanhanget bör nämnas att §§ 53 och 61–67 i föreslagen revidering av Sametingsordningen beskriver upprop, röstning och voteringsförfarande. I de nu föreslagna formuleringarna finns dock inte något som motsäger att digitalt förfarande kan användas. Handuppräkningsmetoden kan exempelvis ske fysiskt och/eller digitalt. Det är en fördel om formuleringarna kan tolkas som att upprop, röstning och votering mm kan ske både fysiskt och digitalt, ifall det av någon orsak skulle uppstå tekniska problem med den digitala lösningen.

"Utskott" ersätts med nämnder

⁶ Sidan 27, ESV Rapport 2017:6 Analys av Sametinget – finansiering och intern styrning och kontroll.

Sametinget beslutade 2010-10-26—28, § 50 att föreslå Sametinget att ajournera sig för att på försök arbeta i utskott och fördela ledamöterna i utskott i den ordning den ordning de valts in i Sametinget, dock så att styrelseledamöterna och parti-/gruppföreträdarna fördelar sig jämt i utskotten. Sametingets plenum beslutade i februari 2011 att återremittera ärendet. Plenum beslutade den 1 september 2011 att inrätta Sametingets näringsnämnd, rennäringsnämnd och språknämnd, samt att uppdra åt styrelsen att till nästa plenum lägga fram förslag till arbetsordningar för de inrättade nämnderna.

Instruktionerna av utskott i Sametingsordningens §§ 109–112 har sedan beslutet 2011 så att säga hängt med, samtidigt som nämnderna har saknat närmare instruktioner i Sametingsordningen. Därför föreslås att "utskott" i §§ 109–112 ersätts med "nämnd" i samstämmighet med vad som anges i *Arbetsordning för styrelse och nämnder*.

Sametingets styrelse föreslås besluta

att anta reviderad Sametingsordning samt

att föreslå Sametingets plenum att anta reviderad Sametingsordning.

Bilaga 1 Samlade revideringsförslag av Sametingsordningen

Bilaga 2 Reviderad Sametingsordning

Bilaga 3 Sametingsordningen - revision mandatperiod 2017–2021.

Motförslag, Tilläggsförslag, Ändringsförslag

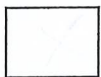
Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Datum: 19/2.-2026

Namn: Håkan Jonsson

Motförslag till §

~~Tilläggsförslag/ändringsförslag till §~~

Text:

ett förlänga mandatperioden för
parlamentariska kommittén till
och med den 19 november

Omröstningslista Sametingets plenum

Plats *Folkets hus, Vuollee/Vilhelma* Datum *260219* Klockan Nr.....

1545

Parti	Ordinarie ledamot	Tjänstgörande ersättare	§ 12		§	
			Ja	Nej	Ja	Nej
Jakt- & Fiskesamerna	Håkan Jonsson			X		
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Åsa Larsson Blind		X			
Guovssonásti	Mihkkal Biera Lásse Per Mikaela Lars Miguel (Lars Miguel Utsi)	<i>Tomas Ugan</i>	X			
Jakt- och fiskesamerna	Lars Jonas Johansson	<i>Ella Karin Næbo</i>		X		
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marianne Gråik		X			
Jakt- och fiskesamerna	Josefina Skerk			X		
Guovssonásti	Marita Stinnerbom		X			
Jakt- och fiskesamerna	Jennie Granberg	<i>Signar Holmshörn</i>		X		
Vuovdega	Martin Lundgren		X			
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Biehtjes Nils-Biehtara, Jånni Pavlus (Paulus Kuoljok)		X	X		
Landspartiet Sv Samer	Marie Persson Njaita	<i>Daniel Johansson</i>		X		
Jakt- och fiskesamerna	Veronika Håkansson			X		
Guovssonásti	Evelina Solsten	<i>Katarina Lövgren</i>	X			
Jakt- och fiskesamerna	Elisabeth Kråik			X		
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Anja Fjellgren Walkeapää		X			
Partiet Samerna	Anders Kråik	<i>Mikkel Jakobsen</i>	X			
Jakt- och fiskesamerna	Ulla-Karin Sarri	<i>Sara Larsson</i>		X		
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Johanna Njaita			-		
Mijjen Geajnoe, Mijjan Geaj Mijá Gájnno, Min Geaidnu	Christina Åhrén	<i>Agnete Sandshörn</i>	X			
Guovssonásti	Marku Lásse Ovlá Márja Marjanne (Mari-Ann Nutti)		X			
Jakt- och fiskesamerna	Sten Wälitalo			X		
Jakt- och fiskesamerna	Johan Hedemalm	<i>Anne-Merle Næbo</i>		X		
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marsja Mihkkala Ristiņa Duomma (Tomas Marsja)		X			
Vuovdega	Stefan Mikaelsson		X			
Jakt- och fiskesamerna	Daniel Lyngdorf Vinka	<i>Pete Holmgvist</i>		X		
Guovssonásti	Marika Renhuvud	<i>Mariam Lörshorn Blind</i>	X			
Landspartiet Svenska Samer	Naadja Edlund Östergren		-	X		
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Richard Åström		X			
Jakt- och fiskesamerna	Robert Bjurström	<i>Ulla Alvarsson</i>		X		
Jakt- och fiskesamerna	Marita Granström			X		
Guovssonásti	Joná Gustu Nils Johan (Nils-Johan Labba)		X			
Justeras:			<i>16</i>	<i>14</i>		

MS

NEB

1 blank

Jakt-och Fiskesamerna och Landspartiet svenska samer riktar misstroende mot Sametingets styrelseordförande Marianne Gråik, för att ha överträtt sina befogenheter, genom att på eget bevåg, tagit ordförandebeslut som tillåter Sametingets kulturnämnd, att fördela 800 000 kr till idrott och 700 000 kr till korttidsstudiestöd.

Detta beslut strider direkt mot Sametingets arbetsordning för styrelser och nämnder, som tydligt reglerar hur medel ska fördelas och vilka beslutsprocesser som ska följas.

Gråiks agerande underminerar den demokratiska processen och har därmed skadat förtroendet för Sametinget, genom att som högsta politiska ledare, för en folkvald statlig myndighetsledning, förbigått den arbetsordning som Sametinget i enlighet med sametingslagen är nödgade att följa.

Det är oacceptabelt att en ordförande agerar på eget initiativ i en så viktig fråga utan att följa gällande regler och riktlinjer. Detta visar en brist på respekt för det kollegiala arbetet som krävs för att säkerställa rättvisa och transparens i resursfördelningen.

Det är Kulturnämnden själv som getts ansvaret att fördela medel ifrån Kulturanslaget. Gråik har genom sitt ordförande-beslut, enligt vår mening, därmed utövat en form av ministerstyre och därmed även skadat Sametingets förtroende.

- **Förbudet:** Enligt 12 kap. 2 § regeringsformen får ingen myndighet, eller enskild minister, bestämma hur en förvaltningsmyndighet ska besluta i ett enskilt ärende som rör myndighetsutövning.

Vi ser allvarligt på detta och anser att det är av yttersta vikt, att plenum agerar för att rätta till dessa allvarliga brister och återställer förtroendet för den politiska styrningen och de beslut som hör till Kulturnämndens ansvarsområde.

Jakt-och Fiskesamerna och Landspartiet svenska samer riktar misstroende mot Kulturnämndens ordförande Mikkel Jakobsson, efter att han på eget initiativ tagit ordförande-beslut att fördela medel från Sametingets Kulturanslag till idrottsorganisationer. Detta under en tidsperiod som Kulturnämndens ordinarie möte varit ajournerat på grund av oenigheter inför bidrags fördelningen.

Jakobssons ordförandebeslut är även djupt problematiskt eftersom han vid tiden inför handläggning av ärenden, även varit ordförande för Riksorganisationen Same Ätnam. En organisation som står i en direkt bidragstagande beroendeställning till Sametingets bidragsgivning.

Det kan inte uteslutas att Jakobsson som Kulturnämndens ordförande, varit färgad av sin tidigare organisations bidragsberoende under tiden för handläggningen av beslutsunderlag, samt vid beslut om organisationsbidrag.

Enligt arbetsordningen för styrelser och nämnder framgår det tydligt att det är kulturnämnden som ansvarar för att besluta om fördelningen av medel. Det finns ingen delegation från kulturnämnden som ger Jakobsson rätt att fatta sådana beslut på egen hand. Detta underminerar dessutom den kollegiala arbetsmetoden.

Jakobsson har genom sitt agerande, allvarligt skadat Sametingets trovärdighet genom att skapa en oacceptabel brist på transparens, etik, objektivitet och ansvarighet vid fördelningen av offentliga medel inom Kulturanslaget.

Jakt-och Fiskesamerna ser allvarligt på Kulturnämnds ordförandens agerande och anser att det är av yttersta vikt att plenum agerar för att återskapa förtroendet för Sametingets Kulturnämnds beslutsfattande och ledarskap.

Jakt-och Fiskesamerna

§ 13.1

Jakt- och Fiskesamerna och Landspartiet svenska samer, riktar misstroende mot Rennäringsnämndens ordförande Marita Stinnerbom, för att egenmäktigt ha tagit ett ordförandebeslut för RNNs räkning, där hon beviljar en sameby 750 000 kr i projektbidrag vid slutet av räkenskapsåret 2025.

Detta beslut står i strid med Riksrevisionens tydliga rekommendationer, om att det är olämpligt att fatta beslut gällande projekt så sent på året, med syftet att hinna tömma statens medel inom Rennäringsanslaget innan årets slut.

Det bör även noteras, att en av de konsulterade föredragshållarna inom projektets genomförande, också är ordinarie sametingsledamot inom den styrande alliansen i Sametinget. Etiska bedömning av Stinnerbom.

Stinnerboms agerande, har genom sitt ordförande-beslut skapat en oacceptabel risk för att jäv och korruption förekommit.

Det faktum att beslut om övre gräns dessutom saknas, för hur stora belopp som bör kunna tagas genom ordförande-beslut i RNN, väcker ytterligare frågor kring transparens och etik inom Sametingets lämplighet och objektivitet vid medelsfördelning och hushållning av statens medel.

Jakt- och Fiskesamerna ser allvarligt på detta.

Stinnerboms agerande har inte bara skadat förtroendet för Rennäringsnämnden, utan även skadat den allmänna bilden av hur offentliga medel hanteras.

Vi ser allvarligt på detta och anser att det är av yttersta vikt, att plenum agerar för att rätta till dessa allvarliga brister och återställer förtroendet för den styrning och de beslut som hör till denna nämnd.

Hitt

N. E. Öf

Omröstningslista Sametingets plenum

Plats Vilhelmina Datum 18/2-2026 Klockan 14.32 Nr.....

utgått vid
upplösning av
stulet mandat

ledamotsnamn
s röst ja el nej
ej lön

Parti	Ordinarie ledamot	Tjänstgörande ersättare	§ 13, 4		§	
			Ja	Nej	Ja	Nej
Jakt- & Fiskesamerna	Håkan Jonsson		X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Åsa Larsson Blind		X		X	
Guovssonásti	Mihkkal Biera Lásse Per Mikaela Lars Miguel (Lars Miguel Utsi)		X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Lars Jonas Johansson		X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marianne Gråik	Pierre Bergqvist	X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Josefina Skerk	Ellen-Karin Narsa	X		X	
Guovssonásti	Marita Stinnerbom	Tomas Unga	X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Jennie Granberg		X			X
Vuovdega	Martin Lundgren		X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Biehtjes Nils-Biehtar, Jånni Pavlus (Paulus Kuoljok)		X		X	
Landspartiet Sv Samer	Marie-Persson Njajta	Daniel Johansson	X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Veronika Håkansson		X		X	
Guovssonásti	Evelina Solsten		X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Elisabeth Kråik	Signar Holmström	X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Anja Fjellgren Walkeapää		X			X
Partiet Samerna	Anders Kråik		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Ulla-Karin Sarri		X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Johanna Njaita		X		X	
Mijjen Geajnoe, Mijjan Geaj Mijá Gájno, Min Geaidnu	Christina Åhrén		X			X
Guovssonásti	Marku Lásse Ovlá Márja Marjanne (Mari-Ann Nutti)		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Sten Wälitalo		X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Johan Hedemalm	Ana-Maria Narsa	X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marsja Mihkkala Ristiina Duomma (Tomas Marsja)		X			X
Vuovdega	Stefan Mikaelsson		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Daniel Lyngdorf Vinka	Hilda Granberg	X		X	
Guovssonásti	Marika Renhuvud	Marianne Lörshand Blind	X		X	
Landspartiet Svenska Samer	Naadja Edlund Östergren		X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Richard Åström		X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Robert Bjurström		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Marita Granström		X			X
Guovssonásti	Joná Gustu Nils Johan (Nils-Johan Labba)		X			X
Justeras:			31		14	17

NEO MJB

Omröstningslista Sametingets plenum

Plats Vilhelmina Datum 18/2-2026 Klockan 15.02 Nr.....

personer
i list = hur
de röstat
noterat vid
upptagen av
slutet omröst

Parti	Ordinarie ledamot	Tjänstgörande ersättare	§ 13.2		§	
			Ja	Nej	Ja	Nej
Jakt- & Fiskesamerna	Håkan Jonsson		X		/	
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Åsa Larsson Blind		X			/
Guovssonásti	Mihkkal Biera Lásse Per Mikaela Lars Miguel (Lars Miguel Utsi)		X		/	
Jakt- och fiskesamerna	Lars Jonas Johansson		X		/	
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marianne Gråik	Pierre Bergquist	X		/	
Jakt- och fiskesamerna	Josefina Skerk	Ulla-Karin Nörbe	X			/
Guovssonásti	Marita Stinnerbom	Tomas Unge	X			/
Jakt- och fiskesamerna	Jennie Granberg		X			/
Vuovdega	Martin Lundgren		X			/
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Biehtjes Nils-Biehtar, Jånni Pavlus (Paulus Kuoljok)		X			/
Landspartiet Sv Samer	Marie Persson Njajta	Daniel Johansson	X			/
Jakt- och fiskesamerna	Veronika Håkansson		X		/	
Guovssonásti	Evelina Solsten		X		/	
Jakt- och fiskesamerna	Elisabeth Kråik	Signar Holmström	X			/
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Anja Fjellgren Walkeapää		X		/	
Partiet Samerna	Anders Kråik		X			/
Jakt- och fiskesamerna	Ulla-Karin Sarri		X		/	
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Johanna Njaita		X		/	
Mijjen Geajnoe, Mijjan Geaj Mijá Gájnno, Min Geaidnu	Christina Åhrén		X		/	
Guovssonásti	Marku Lásse Ovlá Márja Marjanne (Mari-Ann Nutti)		X		/	
Jakt- och fiskesamerna	Sten Wälitalo		X			/
Jakt- och fiskesamerna	Johan Hedemalm	Anne-Maria Nörbe	X			/
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marsja Mihkkala Ristiņa Duomma (Tomas Marsja)		X		/	
Vuovdega	Stefan Mikaelsson		X			/
Jakt- och fiskesamerna	Daniel Lyngdorf Vinka	Hilde Granberg	X			/
Guovssonásti	Marika Renhuvud	Marann Lörshand Blund	X			/
Landspartiet Svenska Samer	Naadja Edlund Östergren		X			/
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Richard Åström		X			/
Jakt- och fiskesamerna	Robert Bjurström		X			/
Jakt- och fiskesamerna	Marita Granström		X		/	
Guovssonásti	Joná Gustu Nils Johan (Nils-Johan Labba)		X		/	
Justeras:			31		14	17

MPB NEO

Omröstningslista Sametingets plenum

Plats Vilhelmina Datum 18/2-2026 Klockan Nr.....

A avger röst utfall av
1537 stulen
omröstning
person röst

Parti	Ordinarie ledamot	Tjänstgörande ersättare	§ 13.3		§ 13.3	
			Ja	Nej	Ja	Nej
Jakt- & Fiskesamerna	Håkan Jonsson		X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Åsa Larsson Blind		X			X
Guovssonásti	Mihkkal Biera Lásse Per Mikaela Lars Miguel (Lars Miguel Utsi)		X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Lars Jonas Johansson		X		X	
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marianne Gråik	Pier Bergquist	X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Josefina Skerk	Ellen Karin Narsa	X		X	
Guovssonásti	Marita Stinnerbom	Tomas Kuga	X			X
Jakt- och fiskesamerna	Jennie Granberg		X			X
Vuovdega	Martin Lundgren		X		X	
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Biehtjes Nils-Biehtara, Janni Pavlus (Paulus Kuoljok)		X			X
Landspartiet Sv Samer	Marie Persson Njaita	Daniel Johansson	X			X
Jakt- och fiskesamerna	Veronika Håkansson		X		X	
Guovssonásti	Evelina Solsten		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Elisabeth Kråik	Signar Holmström	X		X	
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Anja Fjellgren Walkeapää		X			X
Partiet Samerna	Anders Kråik		X		X	
Jakt- och fiskesamerna	Ulla-Karin Sarri		X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Johanna Njaita		X		X	
Mijjen Geajnoe, Mijjan Geaj Mijá Gájnno, Min Geaidnu	Christina Åhrén		X		X	
Guovssonásti	Marku Lásse Ovlá Márja Marjanne (Mari-Ann Nutti)		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Sten Wälitalo		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Johan Hedemalm	Anna Maria Narsa	X			X
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Marsja Mihkkala Ristiija Duomma (Tomas Marsja)		X		X	
Vuovdega	Stefan Mikaelsson		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Daniel Lyngdorf Vinka	Hilda Granberg	X		X	
Guovssonásti	Marika Renhuvud	Marion Lövstrand Blom	X			X
Landspartiet Svenska Samer	Naadja Edlund Östergren		X		X	
Sámiid Riikkabellodat Samelandspartiet	Richard Åström		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Robert Bjurström		X			X
Jakt- och fiskesamerna	Marita Granström		X			X
Guovssonásti	Joná Gustu Nils Johan (Nils-Johan Labba)		X		X	

Justeras:

MRB NEO

31	14	17
----	----	----

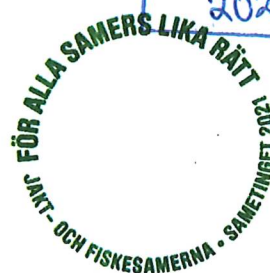
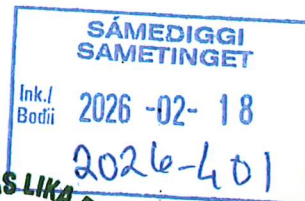

Vualtjere/Vilhelmina

2026-02-17--19

Mošuvdna nr Motion nr Dnr	Mošuvnna álggaheaddji Inlämnat av	Ášši Ärende
M 647 Dnr 2026-401	Jennie Granberg	Förslag om införande av partispärr för val till Svenska Sametinget
M 648 Dnr 2026-402	Jennie Granberg Veronika Håkansson	Kvalificerat stöd tillsamiska företag som Söker EU-medel
M 649 Dnr 2026-403	Hilda Granberg Ulla-Karin Sarri Anna-Maria Narsa Ella- Karin Narsa	Införande av samiska språk i större digitala språkinlärningsplattformar
M 650 Dnr 2026-404	Ulla-Karin Sarri Hilda Granberg Anna-Maria Narsa Ella-Karin Narsa	Bryt tystnaden om sexuella övergrepp vid samiska arrangemang
M 651 Dnr 2026-405	Lars Jonas Johansson Elisabeth Kråik	Ang beslut tagna i plenum
M 652 Dnr 2026-406	Anna-Maria Narsa Ella-Karin Narsa Marita Granström	Ang psykisk ohälsa bland samiska barn och ungdomar utanför samebyarna

M 647

Motion till Svenska Sametinget

Ärende: Förslag om införande av partispärr för val till Svenska Sametinget

Inledning

Svenska Sametinget fungerar som en nyckelinstitution för den samiska befolkningen i Sverige, med ansvar för att främja och försvara samiska rättigheter och intressen. I en tid där den politiska och sociala dynamiken förändras snabbt, är det avgörande att Sametinget förblir en stark och stabil röst för samerna. Den föreslagna motionen syftar till att införa en partispärr på 4 % för val till Sametinget, liknande den som redan finns i det norska Sametinget.

Motivering

1. Ökad Stabilitet

En partispärr på 4 % skulle säkerställa att endast partier som har ett brett och solidt stöd får representation i Sametinget. Detta skulle leda till en mer stabil politisk miljö och minska risken för att beslut fattas av en försvagad och splittrad församling. Stabilitet är avgörande för att kunna ta långsiktiga beslut och genomföra strategiska initiativ för den samiska kulturen och rättigheterna.

2. Effektivare Beslutsfattande

Med en reducerad mängd partier i Sametinget kan beslutsprocesserna bli mer effektiva. Färre partier innebär att det blir enklare att nå konsensus och fatta beslut om viktiga frågor som rör utbildning, näringsliv, miljö och kulturella rättigheter. Detta skulle göra det möjligt för Sametinget att agera snabbare och mer målmedvetet i kritiska frågor.

3. Legitimitet och Representation

Genom att enbart tillåta partier som når den föreslagna partispärren att få representation, förstärks legitimiteten hos de valda tjänstemännen. Väljare skulle kunna känna större förtroende

för att de röster som har kommit till tals verkligen representerar en betydande del av den samiska befolkningen. Detta kan undanröja känslan av alienation som mindre partier ibland kan skapa.

4. Insikter från Norge:

Det norska Sametinget har implementerat en partispärr med framgång. Deras erfarenheter kan fungera som en vägledning för oss. Över tid har den norska modellen resulterat i en mer sammanhållen och fokuserad politisk struktur, vilket har gynnat samerna i Norge genom mer enhetliga och strategiska insatser. Vi kan lära oss av deras framgångar och anpassa dem till vår svenska kontext.

5. Ökad Gemenskap och Samarbete:

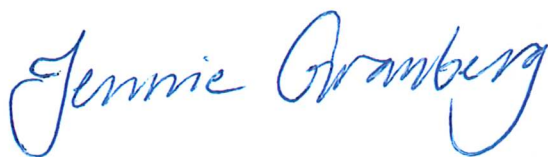
En partispärr kan främja en känsla av gemenskap och samarbete bland partier som når över tröskeln. Detta kan leda till att de prioriterar samarbete framför konflikt, vilket är avgörande för att nå gemensamma mål och vidta åtgärder som gynnar hela den samiska befolkningen, oavsett parti.

Vi yrkar

Att Svenska Sametinget proaktivt arbetar för att initiera en lagändring som inför en partispärr på 4 % för val till Sametinget. Detta innebär att enbart de partier som får minst 4 % av rösterna i valet får representera sig i Sametinget. Målet är att förbättra den politiska processen och stärka de institutioner som representerar samerna.

Avslutning:

Genom denna motion strävar vi efter att få stöd från ledamöterna i Sametinget för att förbättra den politiska strukturen. Vi hoppas att detta förslag kommer att leda till en mer effektiv och representativ institution som bättre kan arbeta för den samiska befolkningens intressen. Med hjälp av en partispärr kan vi säkerställa att våra beslut och initiativ ringar in de mest kritiska frågorna och därigenom stärka vår position som en enad röst i nationella och internationella sammanhang.

M648

Motion till Sametinget: Kvalificerat stöd till samiska företag som söker EU-medel

Bakgrund

Samernas företagande står inför flera utmaningar, och det är av stor vikt att vi som samisk förvaltning aktivt stöder våra företag i deras utveckling. En betydande möjlighet för finansiering finns genom EU:s olika fonder och program som syftar till att främja små och medelstora företag, särskilt i regioner med specifika utmaningar.

Vi föreslår

Att Sametinget inrättar en kvalificerad stödfunktion för samiska företag som söker EU-medel

1. Att stödfunktionen får till uppgift att informera och vägleda samiska företag om möjligheter till EU-stöd, inklusive vilka program som finns, vilka ansökningskrav som gäller och hur ansökningsprocessen ser ut.
2. Att stödfunktionen erbjuder stöd vid ansökningar om EU-stöd genom att tillhandahålla expertis och resurser som kan hjälpa företag att formulera och förbereda sina ansökningar korrekt, inklusive projektplanering och budgetering.
3. Att stödfunktionen utvecklar långsiktiga strategier för att stärka samiska företags konkurrenskraft genom att identifiera och ansöka om EU-stödsprogram på regional, nationell och internationell nivå.
4. Att stödfunktionen samarbetar med andra aktörer och organisationer som arbetar med EU-stöd för att skapa ett nätverk av resurser och expertis, vilket kan gagna samiska företag.

Förväntad effekt:

Genom att inrätta denna avdelning kan vi öka medvetenheten om EU:s stödprogram bland samiska företag och därmed höja antalet framgångsrika ansökningar, vilket i sin tur kommer att bidra till en starkare och mer hållbar ekonomi för den samiska gemenskapen.

Vi uppmanar Sametinget att ta denna motion under övervägande och se till att våra företag får det stöd de behöver för att växa och blomstra i en globaliserad ekonomi.

Jennie Granberg

Veronika Hökansson

M 649

Motion

Införande av samiska språk i större digitala språkinlärningsplattformar

Bakgrund

De samiska språken är en central del av det samiska kulturarvet och identiteten. Trots att de är erkända som minoritetsspråk i Sverige är flera av dem idag allvarligt hotade. För att säkerställa språkens överlevnad krävs både traditionella och innovativa insatser som når nya målgrupper, särskilt barn, unga och vuxna som inte haft möjlighet att lära sig samiska i skola eller hem.

Digitala verktyg för språkinläring har visat sig vara effektiva för att öka tillgängligheten och intresset för språk. De största språkapplikationerna i världen har idag miljontals användare globalt och erbjuder kostnadsfri eller lättillgänglig språkinläring. Flera av dessa plattformar har redan inkluderat minoritets- och urfolksspråk, såsom hawaiiska, navajo och iriska.

Ett införande av samiska språk i större, etablerade språkappar – exempelvis Duolingo– skulle:

- Öka tillgängligheten till samiska språk för samer och andra intresserade
- Stärka språkens status och synlighet nationellt och internationellt
- Bidra till revitalisering och ökat språkbruk i vardagen
- Vara ett komplement till befintlig undervisning och språkarbet

Motivering

När det redan finns etablerade plattformar med stor användarbas och beprövade pedagogiska modeller är det mer effektivt att ansluta samiska språk till dessa, än att utveckla separata, mindre applikationer med begränsad spridning och kort livslängd.

Att inkludera samiska språk i globalt etablerade språkappar innebär:

- Betydligt större räckvidd än fristående appar
- Lägre tröskel för användning, då många redan använder plattformarna
- Långsiktig teknisk hållbarhet och kontinuerlig vidareutveckling
- Bättre resursanvändning, där språklig kompetens prioriteras framför parallell teknikutveckling

Mindre appar riskerar att bli beroende av projektmedel, tappas bort efter några år eller aldrig nå utanför en snäv målgrupp. Genom att istället samarbeta med redan etablerade aktörer kan Sametinget säkerställa att samiska språk blir en naturlig del av den digitala språkmiljö där människor faktiskt befinner sig.

Förslag

Mot bakgrund av ovanstående föreslås att Sametinget beslutar:

1. Att Sametinget ges i uppdrag att aktivt arbeta för att de samiska språken införs i de största och mest etablerade digitala språkinlärningsplattformarna, i syfte att stärka, synliggöra och revitalisera de samiska språken.
2. att Sametinget utreder möjligheterna att samarbeta med större, etablerade språkinlärningsplattformar för att införa samiska språk i deras språkutbud,
3. att Sametinget verkar för att nödvändig språklig och pedagogisk kompetens samordnas för detta ändamål, samt
4. att Sametinget ser införandet av samiska språk i digitala språkappar som en del av det långsiktiga språkvårds- och revitaliseringsarbetet.

Hilda Granberg

Ulla Karin Sami

Annikä Vär

Ellakari Norsa

M650

Motion till Sametinget: Bryt tystnaden om sexuella övergrepp vid samiska arrangemang

Sametinget ska ta ett aktivt ansvar för att adressera den tystnadskultur som omger sexualbrott i samband med samiska arrangemang. Att våldtäkter och sexuella övergrepp förblir osynliga i vår kultur är oacceptabelt. Vi måste skapa en trygg och säker miljö för alla deltagare, där ingen ska behöva frukta för sin säkerhet.

För att bryta detta mönster föreslår vi följande åtgärder:

1. Att: Införa utbildningar om samtycke, sexuell hälsa och respekt för alla anordnare och deltagare vid samiska arrangemang, för att motverka normalisering av sexuellt våld.
2. Att: Säkerställa att det finns tillgång till adekvata resurser och stöd för dem som drabbas av sexuella övergrepp, så att de känner sig trygga nog att anmäla brott.
3. Att: Skapa forum för öppen diskussion om dessa frågor, för att bryta tystnaden och upplysa om den problematik som existerar, vilket kommer att bidra till en tryggare gemenskap.

Genom att anta dessa åtgärder kan vi motverka en förlegad tystnadskultur, öka säkerheten och tryggheten i vårt samhälle, och visa solidaritet med dem som drabbas av våld. Låt oss tillsammans arbeta för en inkluderande framtid där alla kan delta utan rädsla.

Ulla-Kari Sami
Hilda Granberg
Amir Kari
Ellen Kari

M 651

Motion till Sametinget

Sametingets plenum har, genom åren, genom motioner och beslut, antagit viljeinriktningar och synsätt som speglar vår gemensamma mening. Dessa beslut berör frågor av principiell betydelse och har tydligt uttalat vår position gällande enskilda samers rättssäkerhet, särskilt i fall där konflikter har uppstått med samebyar.

Det har dock visat sig att beslut som antagits av plenum ibland inte efterlevs i den myndighetsutövning som riktas gentemot enskilda samer. Detta bekymrar oss, särskilt när det rör sig om ärenden, bedömningar och remissvar där Sametingets jurister eller ansvariga handläggare ofta är medlemmar i samebyar. Detta skapar en risk för jäv och bristande opartiskhet.

Det har resulterat i att beslut fattas som direkt strider mot den mening som plenum uttryckt. Trots tidigare beslut om Sametingets ställningstaganden har dessa ibland negligerats.

Yrkanden:

1. Att Sametingets styrelse, nämnder samt tjänstemän/jurister ska följa de av plenum antagna besluten tills ett nytt beslut fattas. Plenums beslut får inte ignoreras i myndighetsutövning gentemot enskilda samer.
2. Att i fall där en tvistefråga uppstår mellan enskild same och sameby, ska alltid jurister och handläggare med ingen anknytning till samebyar utses för beslut och handläggning.
3. Att samtliga beslut fattade av plenum genom motioner eller ärenden som väckts av tidigare styrelser ska gälla och vara vägledande tills plenum beslutar om en ändring.
4. Att alla politiska beslut ska vara vägledande i myndighetsutövning gentemot enskilda samer.

Lars Jonas Johansson/ Elisabet Kråk

M652

Motion angående psykisk ohälsa bland samiska barn och ungdomar utanför samebyarna

Inledning:

Psykisk ohälsa är en växande och allvarlig fråga som påverkar barn och ungdomar över hela världen. Bland samiska barn och ungdomar, särskilt de som lever utanför samebyarna, är det viktigt att särskilt beakta de unika utmaningar och kulturella faktorer som kan påverka deras psykiska välbefinnande.

Bakgrund:

Forskning visar att samiska ungdomar ofta upplever högre nivåer av psykisk ohälsa jämfört med sina icke-samiska motsvarigheter. Faktorer såsom social isolering, brist på kulturell identitet, tillgång till vård och stigma kring psykiska problem bidrar till detta. Utanför samebyarna lider många samiska ungdomar också av att deras kulturella tillhörighet inte bekräftas, vilket kan leda till känslor av alienation och utanförskap.

Syfte:

Syftet med denna motion är att uppmana till att utveckla och implementera specifika åtgärder för att förbättra den psykiska hälsan bland samiska barn och ungdomar utanför samebyarna.

yrkanden

1. Att öka stöd och resurser, skapa program som ger psykologiskt stöd och resurser, inriktade särskilt på samiska barn och ungdomar. Dessa program bör vara kulturellt anpassade och bygga på samisk kultur och tradition.

2. Att Genomföra utbildningsinsatser för lärare, socialarbetare och vårdgivare om de utmaningar som samiska barn och ungdomar möter, samt om vikten av en kulturell förståelse i behandlingen av psykisk ohälsa.

3. att Förbättra tillgången till vård för samiska barn och ungdomar genom att skapa mobil vårdteam som kan nå ut till dem som bor i avlägsna områden.

4. att Stimulera skapandet av lokala nätverk och stödgrupper där samiska ungdomar kan dela sina erfarenheter och känslor, vilket kan bidra till ökad förståelse och sammanhållning.

5. att Initiera och stödja forskning kring psykisk ohälsa bland samiska barn och ungdomar för att kartlägga problemet och följa upp effekterna av implementerade åtgärder.

Avslutning:

Genom att ta dessa åtgärder kan vi bidra till att förbättra livskvaliteten för samiska barn och ungdomar och skapa en mer inkluderande och hälsosam framtid för kommande generationer.

Aunliir Nån
Ellakam Nösa
Mark Järle